

KYVYT

käyttöön

OSATYÖKYKYISTEN
TYÖLLISTYMISEN
ERIKOISLEHTI – 1/2015

TEEMANA välityömarkkinat

100 yhteydenottoa – YKSI työpaikka

TYÖSSÄ MS-taudista huolimatta

VatesX

Menoleikkausten heiluriliike – kuka näkisi kokonaisuuden?

Tietoisuus osatyökykyisten työllistämisen hyvien käytäntöjen vaikutuksista on nyt tarpeen, kun taloudessa on tiukan priorisoinnin aika. Vaikutuksia on selvitetty vähän suhteessa uusien mallien kehittämiseen satsattuihin investointeihin. Niin kansantalouden kuin osatyökykyisten itsensä kannalta on tärkeää, että niukentuvat varat käytetään vaikuttaviin tukitoimiin.

Vammaisten ja pitkäaikaissairaiden henkilöiden työllistämisen edistämiseen panostetut varat eivät ole avustuksia. Ne ovat investointeja työvoiman osaamiseen, työn ja työolojen kehittämiseen, yhteiskunnan saavutettavuuteen sekä sosiaaliturvamenojen parempaan hallintaan.

Olemme kehittäneet valtavan määrän hyviä käytäntöjä ja työkaluja edistämään osatyökykyisten työllistymistä ja työssä pysymistä.

Nämä uudet toimintatavat parantavat myös muiden työssäkäyvien työhyvinvointia ja työssä jaksamista. Siten niiden hyödynnettävyys on laajempaa kuin varsinainen tavoite oli.

Työhönvalmennus on yksi tuloksellisempia tukimalleja. Siitä on kehitetty sovelluksia mm. työterveyshuollon ja yritysten työkykykoordinaattoreiden tehtäviin. Toivottavasti toiminta pystytään säilyttämään työelämän ulkopuolella olevien vaikeasti työllistyvien henkilöiden tukena.

Jos palvelujen leikkauksissa työhönvalmennus sisällytetään osaksi muita ohjaustehtäviä, riskinä on, että sen ammattimaisuus ja kehittäminen alkaa rapautua. Työhönvalmentajien osaaminen ja tuloksellisuus on juuri kehitetty eriyttämällä se muusta ohjaustyöstä.

Välityömarkkinoiden tarve ja vaikuttavuus nousee aina talousahdingossa yhteiskunnalliseen keskusteluun. Paine välityömarkkinoiden työpaikkoihin kasvaa kun työllistyminen vaikeutuu. Toimivathan ne myös pitkäaikaista työttömyyttä ja syrjäytymistä ehkäisevänä puskurina.

Olisi kohtalokasta leikata resursseja toiminnan pitkäjänteisestä kehittämisestä, sillä välityömarkkinatoimijoista on kehittynyt merkittäviä työllistämisen osaamiskeskuksia. Niiden kokemuksista ja hyvistä käytännöistä hyötyy koko työelämä. Esimerkkinä uusi, lupaava työpankkitoiminta, joista valtaosan kotipesä on nyt välityömarkkinatoimija.

– Takanani on pitkä työura vammaisten ja pitkäaikaissairaiden henkilöiden työllistämisen edistämisessä. Jäädessäni kesän myötä eläkkeelle kiitän lämpimästi kaikkia niitä henkilöitä ja yhteisöjä, joiden kanssa olemme yhdessä vieneet kehitystä eteenpäin. Kohdatut haasteet ovat kasvattaneet yhtälailla meitä kaikkia.

Innostusta työhön ovat tuottaneet verkostoitumisesta syntyvä voima ja näkökulmien rikkaus, alan toimijoiden sitoutuneisuus ja osaaminen, tietopääoman huikea kasvu ja kaikista tärkeimpänä onnelliset elämäntähtäykset kuntoutumisen ja työllistymisen johdosta.

Osatyökykyisten työllistymisen nousu yhteiskunnalliseen keskusteluun on tuhansien kehittäjien ja vaikuttajien työn tulosta. Siitä voimme itsekukin tuntea osallisuutta ja merkityksellisyyttä.

Marjatta Varanka
toimitusjohtaja

Se kaikkein hiljaisinkin poika kiitti lopulta kaikkia kädestä ja kertoi saaneensa huimasti itseluottamusta.

Tällä (opinnallistamisella) on niin monia vaikutuksia, jotka vievät eteenpäin.

Projektikoordinaattori Jarno Niskala
Tornion Työvoimalasäätiö
ks. tämän lehden sivut 16–17

Kukaan ei edes puhu leikkausten mahdollisista haitoista.

Valtiovarainministeriö ei tuota ensimmäistäkään laskelmaa kiristysten sosiaalisista vaikutuksista.

Professori Pertti Haaparanta,
Aalto-yliopisto,
Helsingin Sanomat 22.3.2015

KYVYT käyttöön

Kyvyt käyttöön on osatyökykyisten työllistymisen erikoislehti, joka edistää vammaisten ja pitkäaikaissairaiden henkilöiden työllistymistä, työssä pysymistä ja työhön paluuta. Lehti on ilmestynyt vuodesta 1997 lähtien.

Päätoimittaja:
Marjatta Varanka

Toimitussihteeri:
Tiina Jäppinen, p. 040 5929 645,
tiina.jappinen@vates.fi

ISSN 2242-6043 (painettu)
ISSN 2242-6051 (verkkolehti)

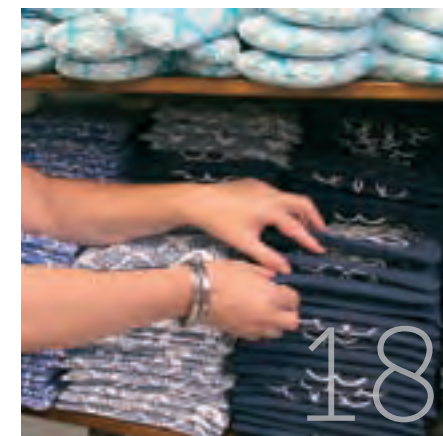
Vates

Julkaisija
Vates-säätiö
Oltermannintie 8, Helsinki
PL 40, 00621 Helsinki
Puh. 09 7527 551
www.vates.fi
www.twitter.com/kyvytkaytoon
#kyvytkaytoon

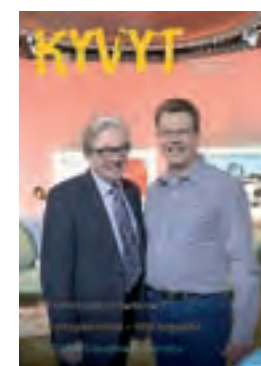
Osoitteenmuutokset ja tilaukset
Marianne Kaunismäki
Puh. 09 7527 5502 / 044 743 1929
marianne.kaunismaki@vates.fi

Painos: 7 000 kpl
Painopaikka: Savion Kirjapaino Oy, Kerava
Paperi: 115 g Lumisilk, kansi 170 g Lumisilk
Lehden ulkoasu ja taitto:
Heli Penttinen
Kansikuva: Kimmo Brandt

SISÄLTÖ | 1/2015

- 4** Kuntoutuksen kautta takaisin työelämään
- 6** Yksi pysyvä työpaikka vaatii jopa yli 100 yhteydenottoa
- 9** Vates vaatii politiikan tekijöiltä aktiivisia toimia työstä syrjäytymisen estämiseksi
- 10** Ympäristönsuojelusta työllistämiseen
- 12** Palveluketjut lähelle ihmistä
- 15** Job Shadow Day Finland 22.4.
- 16** Opinnollistaminen avaa uusia mahdollisuuksia
- 18** Välityömarkkinatoimijoiden yhteistyöryhmä aloitti: Välityömarkkinoiden asemaa vahvistettava
- 22** Ammatin vaihtaminen ei ole koskaan liian myöhäistä
- 24** Ennakointi ja muistitekniikat auttavat MS-taudissa
- 28** Ajassa
- 30** Vates-säätiön infisivut

Tulihan lehti oikealle henkilölle ja osoitteeseen? Haluatko tilata tai peruuttaa lehden?

OTA YHTEYTTÄ!

Marianne Kaunismäki
(09) 7527 5502 tai 044 743 1929
marianne.kaunismaki@vates.fi

Yli 10 vuoden matka läpi masennuksen Kuntoutuksen kautta takaisin työelämään

TEKSTI: Tiina Jäppinen

Jorma Sukuvaara on aina ollut kova tekemään työtä, kunnes työn imu vei miehen mukanaan. Viimeiset energiat kuluivat kahden vuoden ulkomaan projektiin, minkä jälkeen hän uupui kokonaan.

— Vuonna 2002 jäin ensimmäisen kerran pois töistä 2,5 vuodeksi. Työsopimus silti säilyi ja palasin töihin kuntoutusjakson jälkeen. Olin suunnittelutehtävissä vielä kolme vuotta, mutta sitten energia loppui, kuvaa Sukuvaara tilannettaan 10 vuotta sitten.

— Työn merkitys oli liian suuressa roolissa mun elämässä. Kun yrityksen saneeraus alkoi ja haluttiin lisää vauhtia, mulla ei ollut sitä enää tarjota. Työsuhde päättyi ja korttitalo sortui.

Sukuvaara päätti viedä nuorena kesken jääneet diplomi-insinöörin opinnot loppuun. Pitkän opiskelumatkan ja masennuksen takia opinnot eivät kuitenkaan edenneet.

— Minulla on insinööritutkinto, joka riittää työtehtäviin. Suurin ongelma oli, että paloin taas loppuun ja petyin itseäni.

Kun on työttömänä ja masentunut, sosiaalinen verkosto rapautuu, samoin tuntemus siitä, mitä ylipäänsä osaa tehdä.

— Asuin Lapualla ja lopulta hain aikaa psykiatriltä. Kävimme keskusteluja ja asiat sanottiin niin kuin ne olivat. Sitten alkoivat psykologilla käynnit, lääkitys ja kuntoutus. Suhtauduin aluksi kaikkeen epäilevästi, mutta päivätoiminta terveyskeskuksessa oli myönteinen kokemus ja kuntoni koheni.

Sen jälkeen psykiatri ehdotti hänelle kuntouttavaa työtoimintaa Etelä-Pohjanmaan sosiaalipsykiatrisen yhdistyksen toimipaikassa Tähtiportissa.

— Kun on työttömänä ja masentunut, sosiaalinen verkosto rapautuu ja tuntemus siitä, mitä ylipäänsä osaa tehdä, huononee. Tähtiportti oli oiva paikka. Oli kevyitä töitä, rento ilmapiiri ja sai kokeilla kevennettyä työelämää.

Kun työkyky kasvoi viiteen päivään viikossa, alkoi Kelan kuntoutus, mihin liittyi työharjoittelu. Sukuvaara pääsi Avaus-hankkeen kautta sosiaalisen yrityksen Woodfoxin kirjoille. Työn piti olla kokoonpanotehtäviä, mutta sitten selvisi, että tarvittiin insinööriä tuotekehitykseen. Sukuvaara tarttui tilaisuuteen.

— Minulle hommattiin tietokone ja CAD-ohjelma, jonka käytön opiskelin.

Jorma Sukuvaara opetteli CAD-ohjelman käytön siirtyessään tuotekehitykseen insinöörin tehtäviin Plate Power Oy:ssä.

Kuva: Heikki Hiekanen

Minut napattiin tuotantopuolelta toimitustyöhön. En epäillyt enää yhtään, ettenkö pärjäisi.

TYÖSUHDE JATKUNUT JO 3 VUOTTA

Sukuvaara on edelleen Woodfoxin kirjoilla ja työt Woodfoxin asiakkaalla Plate Power Oy:ssä jatkuvat.

— Työ on monipuolisempaa kuin aiemmin. Yritys toimii terveellä pohjalla, ja tavoitteet ovat realistisia. En ole tuntenut oloani ylikuormittuneeksi, enkä tehnyt yhtään ylityötä. Myöskään työntekijöillä ei ollut mitään ennakkoluuloja mua kohtaan. Aina näin ei tapahdu, hän huomauttaa.

ILMAN TUKEA

TYÖKYVYTTÖMYYSELÄKKEELLÄ

Sukuvaara ei tiennyt välityömarkkinoiden työllistymisväyliä aiemmin mitään. Kui-

tenkin ilman niitä hän uskoisi olevansa nyt työkyvyttömyyseläkkeellä.

— En odottanut suuria tulevaisuudelta. Oli lama, minulla ikää yli 40 vuotta ja olin sairastunut työuupumukseen. Nuoria insinöörejä koulutettiin koko ajan lisää, ja tohtoreitakin näytti olevan työttömänä.

Sukuvaara otti kuitenkin vastaan avun, mitä välityömarkkinat tarjosivat hänelle.

— Olin yllättänyt, miten hyvää toimintaa on ollut. Asiat eivät korjaantuneet yhdessä hujauksessa, ja elämän arvot menivät uusiksi. Opin, että myös työn ulkopuolinen elämä on pidettävä tasapainossa. Terveet sosiaaliset suhteet, ei liikaa alkoholia ja liikuntaa sopivasti. Toki työnantajan pitää olla työhöni tyytyväinen, mutta ei niin, että työmäärä kuluttaa minut loppuun, pohtii Sukuvaara. ✕

Olin yllättänyt, miten hyvää toimintaa on ollut. Asiat eivät korjaantuneet yhdessä hujauksessa, ja elämän arvot menivät uusiksi.

OSATYÖKYKYISTEN TYÖLLISTÄMINEN KINNOSTAA MYÖS MEDIAA.

Esimerkiksi MTV3:n Studio55 teki 17.3.2015 aiheesta 20 minuutin suoran lähetyksen. Kuvassa jountaja Markku Veijalainen haastattelee Jorma Sukuvaaraa, joka kertoi rohkeasti oman tarinansa yli 150 000 katsojalle. Samassa lähetyksessä Marjatta Varanka vastasi kysymyksiin mm. välityömarkkinoiden merkityksestä.

Kuva: Kimmo Brandt

TEKSTI JA KUVA: Tiina Jäppinen

Yksi pysyvä työpaikka vaatii jopa yli 100 yhteydenottoa

Avaus-hankkeen projektipäällikkö **Timo Rintala** laskee, että tällä hetkellä yhteen yrityskäyntiin – että pääsee edes esittelemään asiaansa kunnolla – tarvitaan noin 30 soittoa. Viime vuonna suhde oli vielä 20 soittoa käyntiä kohden.

Kaikki yhteydenotot tehdään hankkeeseen ohjattujen asiakkaiden toiveiden tai tarpeiden perusteella. Haasteena on Rintalan mukaan kuitenkin se, että Etelä-Pohjanmaalla on vähissä ne yritykset, joissa ei olisi tehty lomautuksia tai irtisanomisia.

Sitkeys silti palkitaan. Avaus-hankkeen kautta vuonna 2014 saatettiin yli 70 työtöntä asiakasta työllistymään. Lisäksi asiakkaita on ohjattu muihin ratkaisuihin kohti työelämää, kuten opiskeluun ja työkokeiluun.

– Kaikkiaan ratkaisuja kirjattiin viime vuodelle 143 eli yhteensä 132 asiakkaalle. Osalle asiakkaista saatiin useampia työkokeiluita ennen työllistymistä. Läheskään kaikki eivät olleet pysyviä työpaikkoja, mutta ovat kestäneet vähintään kaksi kuukautta. Osa viime vuoden asiakkaista jatkaa hankkeen työvalmennuksessa edelleen, kertoo Rintala tuloksista.

Tänä vuonna hankkeen viimeisenä toimintavuotena tavoitellaan 90:tä asiakasta, joille ratkaisuja haetaan uusin erikoistytövalmentajan opein.

Tänä vuonna tammi-helmikuussa on löydetty ratkaisu jo 32 henkilölle. Heistä 14 on ohjautunut töihin, 11 on palkkatuella ja 3 ilman tukea. Lisäksi 4 on aloittanut työkokeilun, 7 siirtynyt opiskelemaan ja saman verran on ohjautunut kuntouttavaan työtoimintaan.

VÄLITYÖMARKKINAT TUKEE VIRANOMAISIA

Kun Avaus-hankkeessa yhdellä työvalmentajalla on ”vain” 55 asiakasta, niin TE -toimistossa yhdellä virkailijalla saattaa olla 500–1 000 asiakasta, vertaa Rintala.

Välityömarkkinat voivat tukea viranomaisia silloin, kun ne voivat panostaa yksilöön.

Avaus-hankkeen työvalmentaja huolestui ajan riittävyydestä, jos asiakkaita on 55. Näin on varsinkin, kun puhutaan asiakkaista, joilla työttömyys on pitkittynyt, ja jotka tarvitsevat normaalia enemmän henkilökohtaista ohjausta ja valmennusta.

Rintala toivoo, että välityömarkkinasektoria kasvatettaisiin.

– Avaus-hankkeenkin tekemällä kehittämistyöllä välityömarkkinoilla saadaan näkyviä tuloksia työttömien työllistämiseen, jos verrataan siihen, että sitä tekisivät pelkästään TE-toimisto ja työnhakija yksin.

Rintalan mielestä välityömarkkinat voivat tukea viranomaisia silloin, kun ne voivat panostaa yksilöön.

– Voimme kerätä yksilöllisesti pitkään työttömänä olleen voimavarat pakettiin. Sillä on tosi suuri merkitys, vaikkei kaikkea pystytä näyttämään työllistymisenä avoimille työmarkkinoille, pohtii Rintala.

YRITYSYHTEISTYÖ PUREE

Rintala kertoo, että Etelä-Pohjanmaalla yhden asiakaslähtöisen yrityskäynnin eteen tarvitaan noin 30 yhteydenottoa. Toteutuneista yrityskäynneistä joka toinen johtaa asiakkaan työkokeiluun tai työsuhteeseen palkkatuella. Heistä neljännes saa pysyvän työpaikan. Karkeasti laskettuna tarvitaan siis 40 yrityssoittoa, että asiakas saadaan yritykseen ja 120 puhelinsoittoa, jotta asiakas kohtaa pysyvän työpaikan.

– Etelä-Pohjanmaalla eniten asiakkaitamme ohjautuu alle 10 työntekijää työllistäviin yrityksiin. Enemmän työllistävät rekrytoivat henkilöstönsä suoraan ja ensisijaisesti vuokrafirmojen palveluja hyödyntäen.

Rintalan mukaan työpaikkojen etsinnässä on tunnistettava, mitä firma tekee ja mistä liikevaihto syntyy.

– Pitää tuntea kenelle ja minkälaista osaamista on tarjoamassa. Työvalmentajakoulutuksessa pitäisi lisätä liike-elämän ja yrittäjäkoulutusta, jotta ymmärtää, miten yritykset ja markkinat toimivat, sanoo Rintala.

Työllistävien, potentiaalisten yritysten etsinnässä Rintala käyttää myös pitkän työhistoriansa aikana syntyneitä verkostojaan ja toisaalta kysyy aina myös asiakkaalta, mikä yritys olisi hänen mielestään paras tai mielenkiintoisin paikka työllistyä.

– Hyödynnämme koko ajan myös hank-

Avaus-hankkeen projektipäällikkö Timo Rintala on suorittanut työvalmennuksen EAT-tutkinnon, johon hän toivoo lisää liike-elämän koulutusta.

keen yritystietopankkia. Siellä on satoja yrityksiä, joihin työvalmentajat ovat olleet yhteydessä ja jotka ovat tulleet tutuiksi aikaisempien yhteydenottojen johdosta.

– Hankkeen alussa ajattelin, että etsimme asiakkaille mm. toissijaisia töitä, joihin yritykset voisivat palkata aputyövoimaa. Sellaisia tehtäviä ei vain enää ole, ne yritykset ovat jo ulkoistaneet tai ne hoidetaan nykyisin toisella tavalla.

– Olemme haastaneet yrityksiä myös miettimään, löytyisikö tälle hyvälle tyyppille teille sopivaa töitä. Harvoin onnistuu sekään, että koottaisiin jostain pienistä tehtävistä uusi kokonainen työtehtävä.

Yrittäjä ei palkkaa yhtään sellaista ihmistä, jolle ei ole oikeasti tarvetta.

– Työnantajalle on tärkeää, että työ ja tekijä kohtaavat. On osattava etsiä oikea henkilö oikeaan paikkaan. Sen jälkeen palkkatuki on enää tärkeä kiihdytin hänen palkkaamiseksi.

ESIREKRYTOINTI KIINNOSTAA

Rintalan mukaan osalla yrittäjistä on kielteisiä kokemuksia TE-hallinnon palveluista. Yrittäjä odottaa välitöntä palvelua, kun heillä on tarjota työpaikka. CV-hakupalvelu ei välttämättä löydä niitä oikeita tekijöitä tai niiden läpikäynti on työlästä.

– Kun menemme asiakaskärjellä yritykseen, meillä on heti kättä pidempää mukana. Viemme sinne työntekijäesittelyjä, ei lahjuksia tai erikoistarjouksia. Työnantajat pitävät myös siitä, että joku on tehnyt heitä varten ”esirekrytoinnin”, sanoo Rintala.

– Jos sopivaa ei heti löydy, kerromme, että voimme myös kouluttaa työntekijöitä. On non-stop ammattitutkintoja ja oppilaitosten kanssa räätälöitäviä koulutusvaihtoehtoja.

– Jos työnantaja-asiakkaalla on jokin erikoistarve, johon ei löydy valmiita koulutusmuotoa, kerromme eri mahdollisuuksista kuten esim. oppisopimuksesta.

VOIMAA TYÖNHAKUUN

Ihmisen itseluottamus rapautuu, kun työnhaku pitkittyy. Näin myös Avaus-hankkeen asiakkailla, joista useimmat ovat hakenneet työtä jo yli 500 päivää.

– Ihminen on silloin jo aika epätoivoinen työllistymisensä suhteen. Kokemuksemme mukaan tässä vai-

Eniten myönteistä palautetta olemme saaneet siitä, että olemme antaneet asiakkaille aikaa, ja että he ovat saaneet tulla kuulluksi.

heessa on varattava riittävästi aikaa asiakkaan kuulemiselle, sanoo Rintala.

– Meillä ihminen voimaantuu hakemaan uudelleen työtä. Ensimmäisessä tapaamisessa asiakkaan kanssa tehdään ns. voimakartta. Siihen kootaan asiakkaan vahvuudet ja ominaisuudet, miltä pohjalta aletaan koota työllistymissuunnitelmaa. Tapaaminen kestää vähintään tunnin ja joskus menee puoliinkin päivää, kertoo Rintala.

Voimakarttaan kirjataan myös työnhakijan mielenkiinnon kohteet. Joskus jokin tärkeä vahvuus löytyy harrastuksista.

– Yli puolet asiakkaista aktivoituu ensimmäisen tapaamisemme jälkeen siten, et-

tei heitä tarvitse kutsua uudelleen päivittämään työllistymissuunnitelmaa. Asiakas aktivoituu itsenäisempään työnhakuun, työllistyy tai lähtee opiskelemaan.

– Monella on auttanut työhistorian päivitys CV-esittelyksi ja kohdennetun työnhaun opettelu johonkin tavoiteltuun tehtävään tai työalaan.

– Joskus on pienestä kiinni, että pääsee eteenpäin. Jos koulutus on ollut viittä vaille valmis, on haettu väylä, jonka kautta on saatu paperit ulos, sanoo Rintala.

– Enemmistö asiakkaista on valmiita näyttämään taitonsa työkokeilun kautta. Työkokeilut kestävät muutamasta viikosta kuukausiin. Yli puolet työkokeiluihin osallistuneista myös työllistyy, toteaa Rintala.

ASIAKASPALAUTE TÄRKEÄSSÄ ROOLISSA

Avaus-hankkeessa on kerätty työnhakija-asiakkailta palautetta viidellä eri asiakasprofiililla.

– Eniten myönteistä palautetta olemme saaneet siitä, että olemme antaneet asiakkaille aikaa, ja että he ovat saaneet tulla kuulluksi. Vastaavasti negatiivisin palaute koski samaa asiaa eli aikaa ja yhteydenottojen harvuutta.

– Meillä on myös tiivistä yhteistyötä Etelä-Pohjanmaan TE-toimiston virkailijoiden kanssa, ja mm. asiakkaiden kolmikantaneuvottelujen määrää on lisätty tälle vuodelle. ✕

AVAUS-HANKE

Etelä-Pohjanmaan sosiaalipsykiatrisen yhdistyksen koordinoimassa ja ELY-keskuksen rahoittamassa Avaus-hankkeessa etsitään Etelä-Pohjanmaan TE-toimistosta ja TYP:stä ohjatuille asiakkaille työpaikkoja tai muita ratkaisuja kohti työelämään.

Projektin tavoitteena on ns. edelleenhuokauksen laajentaminen ja kehittäminen yhdistyksen omistaman sosiaalisen yrityksen Woodfox Oy:n kautta.

Projektissa tärkeässä osassa on yritysten kanssa tehtävä yhteistyö. Projektin työntekijät etsivät aktiivisesti uusia työllistymismahdollisuuksia ja kehittävät työnantajayhteistyötä. Olennaista on toimivien työnantaja – työntekijä -parien löytäminen. Työnantajia palvellaan rekrytointiasioissa monipuolisesti ja joustavasti.

LISÄTIETOA:
www.epsopsyk.fi/avaus

Vates vaatii politiikan tekijöiltä **AKTIIVISIA TOIMIA** työstä syrjäytymisen estämiseksi

Kuusi taantuman vuotta näkyvät vielä pitkään Suomessa, vaikka talous kääntyisikin nousuun. Työttömyyden – varsinkin pitkäaikaistyöttömyyden – ja syrjäytymisen kasvu jatkuvat. Työvoimaosuuden ja työllisyysasteen nostaminen ovat välttämättömiä julkisen talouden kestävyyskannalta.

Työikäiset osatyökykyiset, vammaiset ja pitkäaikaissairaat, pitkäaikaistyöttömät henkilöt ovat merkittävä reservi, mutta heidän on vaikea löytää paikkaansa työmarkkinoilta rakennemuutoksessa. Tässä tarvitaan aktiivisia toimia. Vatesäätiö haluaakin nostaa työurien keskivaiheen kehittämisen tulevien vaalien jälkeisen hallituksen ohjelman ja toimien keskeiseksi painopisteeksi ja tavoitteeksi.

1 TYÖLLISTYMISEN TUKIPALVELUT
tulee nivellyttää osaksi sote-uudistusta. Sote-uudistuksessa pitää ottaa huomioon kuntiin kohdistuva paine työllisyyden hoidossa ja syrjäytymisen ehkäisemisessä.

2 SOSIAALITURVAJÄRJESTELMÄN
tulee mahdollistaa sosiaaliturvan ja palkkatulon yhteensovittaminen joustavasti, toimeentulon turvaavasti ja kannustavasti. Aina on oltava taloudellisesti kannattavaa aktiivisesti pyrkiä työmarkkinoille, tarvittaessa koulutuksen ja valmennuksen avulla.

3 PARANNETAAN TE-TOIMISTOJEN
edellytyksiä palvella vammaisia ja pitkäaikaissairaita työnhakijoita. Työvoimapalvelut ovat keskeisessä asemassa vammaisten ja pitkäaikaissairaiden siirtymäprosesseissa erilaisista kuntoutus – ja valmennusvaiheista työllistymiseen avoimille työmarkkinoille.

4 VÄLITYÖMARKKINOIDEN TOIMINTAA

tulee kehittää tavoitteellisesti tukemaan henkilöitä, jotka tarvitsevat työkykyä, toimintakykyä ja työmarkkinakelpoisuutta kehittävää toimintaa tai tukea elämänhallintaansa pystyäkseen kehittämään työssä ja siirtymään avoimille työmarkkinoille. Väli työmarkkinat tulee nähdä kaksitahoisesti, osana käytännön läheistä työvoiman kehittämistä koulutusten rinnalla ja toisaalta toimijana elinkeinoelämässä.

5 JULKISISSA HANKINNOISSA

tulee voimakkaasti lisätä sosiaalisten kriteerien ja erityisryhmien työllistämiseen velvoittavien sopimusehtojen käyttöä. Hankintojen avulla voidaan merkittävästi sekä lisätä osatyökykyisten työllistymistä että toisaalta vähentää työllistämiskustannuksia.

6 TYÖELÄMÄN RAKENTEITA

tulee kehittää niin, että työpaikoilla voidaan ottaa huomioon työntekijän elämäntilanteen ja työkyvyn muutokset ja tukea työurien jatkumista niin esimiesten kuin myös työkavereiden ja työterveyshuollon toimesta.

Ympäristönsuojelusta **työllistämiseen**

Vuonna 1985 Helsingissä järjestettiin tavaravaihtopäiviä, joiden menestys yllätti järjestäjät. Tarkoitus oli kierrättää tavaroita sekä herättää ihmisiä pohtimaan kulutustaan ja sen vaikutusta ympäristöön.

TEKSTI JA KUVA: Tiina Jäppinen

Toiminta organisoitui ja ensimmäinen toimipaikka Kyläsaareen avattiin vuonna 1990.

– Ympäristöasioilla on edelleen suuri merkitys, sanoo toimitusjohtaja Juha Lehtikuja Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy:stä, jossa on tällä hetkellä työsuhteessa noin 300 henkilöä. Lisäksi on työkokeilijoita ja harjoittelijoita.

Vaikka suurin osa liikevaihdosta syntyy fyysisestä tavarankäsittelystä, toiminnan sielu on ympäristöasioiden tiedotuksessa ja koulutuksessa, joilla ohjataan kaupunkilaisia ekologisempaan arkeen.

– Kierrätystoiminnan lähtökohdat ovat erilaisia Suomessa, mutta aika harvalla pääasiana perustamisvaiheessa oli ympäristönsuojelu. Olimme ensimmäisten joukossa, sanoo Lehtikuja.

Kierrätyskeskuksen toiminnan ensimmäinen rahoituskin tuli ympäristöministeriöstä ja ensimmäiset työllistettävät palkattiin ympäristökeskuksen kautta.

– Uskomme, että tällä työllä voimme edelleen vaikuttaa ihmisten toimintaan ekologisempaan suuntaan. Me jaamme edelleen myös kolmanneksen tavaroista ilmaiseksi, hän sanoo.

Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskuksen suurimpina osakkaina ovat Helsingin, Vantaan ja Espoon kaupungit sekä HSY-kuntayhtymä (Helsingin seudun ympäristöpalvelut).

KERTAKÄYTTÖKULTTUURI NÄKY

Kierrätykseen tulee yhä vähemmän laadukasta tavaraa. Syynä on mm. materiaalien ja tekotapojen heikentyminen sekä toisaalta se, että parhaat tavarat kiertävät muuta kautta. Toisaalta toimistokalusteissa on tarjontaa enemmän kuin kysyntää.

Toiveenani on, että myös muut yleishyödylliset toimijat rinnastettaisiin palkkatukiasioissa yhdistyksiin ja säätiöihin.

– Tekstiilimäärä on kasvanut, mutta materiaalien tai työmenetelmien valinnassa ei ole ollut ajatustakaan siitä, että vaate kestäisi pitkään. Muoti- ja halpaliikkeet myyvät huonolaatuista tavaraa, mikä kilpailee kestokulutustilafilosofiamme kanssa, selostaa Lehtikuja.

– Sama näkyy elektroniikassa. Uusimissa sähkölaitteissa on aiempaa enemmän muoviosia ja ne ovat heikompia.

Toisaalta ostoksilla käy yhä enemmän keräilijöitä, jotka haluavat ostaa retroa. Tavaraa liikkuu paljon myös verkkokauppojen kautta.

Kierrätyskeskuksella on pääkaupunkiseudulla viisi myymälää, joista suurimmasa toimipaikassa on 3 000 neliön myyntitila tehden siitä Suomen suurimman.

– Kehitämme myymälöissä elämyksellisyttä ja pidämme ympäristöasioita paremmilla esillä. Haluamme tehdä niistä kestävä kulutuksen keskuksia, sanoo Lehtikuja. Viireillä on myös verkkokauppa.

Kierrätyskeskusten toiminta on tärkeä vähävaraisille ja tavarasta kolmannes jaetaankin ilmaiseksi. Edullisten hintojen lisäksi myös ympäristönsuojelun merkitys on noussut asiakaskunnassa.

TYÖLLISTÄMISTOIMINTA HAASTAA

– Toiminta on kehittynyt ja ammattimaistunut. Koulutus ja perehdytys eivät enää riitä. Kysymys kuuluu, miten nostamme ihmisiä kohti avoimia työmarkkinoita, pohtii Lehtikuja.

Kierrätyskeskuksessa on kehitetty työhönvalmennuksen käyttöönottoa mm. Hyvään kierteseen -hankkeessa ja alle 30-vuotiaille myös Nousukierteseen-hankkeessa.

– Työhönvalmentajia oli hankevaiheessa jokaisessa toimipisteessä. Tällä hetkellä työhönvalmentajia on kaksi, ja heidän toimintansa on rahoitettu myymälöiden liikevaihdolla, sanoo Lehtikuja.

– Kunnat ovat tyytyväisiä siihen, että työhönvalmennusta on kehitetty ja ylläpidetään, mutta haluaisivat toki lisätä sen resursointia. Kuntien kanssa onkin haussa hankerahaa EU:lta työhönvalmennustoiminnan jatkokehittämiseksi, sanoo Lehtikuja.

– Toiveenani on, että myös muut yleishyödylliset toimijat rinnastettaisiin palkkatukiasioissa yhdistyksiin ja säätiöihin, sanoo Lehtikuja.

Lehtikuja huomauttaa myös, että kaupungeilla on huutava pula kuntouttavaa työtoimintaa tarjoavista ja osaavista organisaatioita. Meitä on pyydetty siihen mukaan, mutta emme voi lähteä siihen nykyisellä osakeyhtiömuodolla, koska laki kieltää sen, sanoo Lehtikuja. ✖

LISÄTIETOA:
www.kierratyskeskus.fi

PALVELUKETJUT LÄHELLE IHMISTÄ

TEKSTI: Tiina Jäppinen

— **K**ohta huomattiin, ettei pelkkä päivätoiminta riitä. Toimintaan tulivat mukaan tuettu asuminen ja 90-luvulla myös tuettu työllistämisen. Sen jälkeen palveluita on kehitetty lisää niin asiakaspolun alku- kuin loppupuolelle, kertoo yhdistyksen toiminnanjohtaja **Janne Rantala**.

Tekemisen on oltava asiakkaalle mielekästä. Sellaista on ruokakassien kokoaminen ja jako, joita Katulähetyksen työllistetyt ja vapaaehtoiset jakavat viikottain 500 vähävaraiselle.

— Kun aloitimme ruokajakelun, koettiin se palkitsevana. Oli merkittävää, että autettavasta tuli auttaja.

Tekemisen pitää olla tavoitteellista.

— On myös nähtävä, minne henkilö ohjataan seuraavaksi. Tekemisen tarkoitus on pidettävä toiminnassa koko ajan kirkkaana, hän muistuttaa.

TYÖPAINOITTEINEN OPETUSMENETELMÄ

Yhdistys kyseenalaisti myös työpajat. Toiminta oli hyvää ja osallistuminen 80 prosentista haastavasta kohderyhmästä huolimatta.

— Päivät toteutuivat hyvin, mutta silti vain 10 prosenttia oli jossain toimenpiteessä, kun työpajakso oli päättynyt. Tarvittiin jälleen lisää askeleita, Rantala toteaa.

Syntyi vaihtoehtoinen valmennus, ammattikoulu VALO, jossa työn työnhakija opiskelee tekemällä oppien. Työpainotteinen opetusmenetelmä soveltuu henkilöille, jolle kirjasta lukeminen ja luokkahuone-opetus tuntuu hankalalta.

— Nyt 10 prosentin sijaan 70 prosenttia työttömistä työnhakijoistamme ohjautuu eteenpäin. Toiminta lähtee siitä, että ihmiselle tarjotaan oikeaa ja hyvää tekemistä. Meillä on myös kymmenittäin yrittäjäyyskumppanuuksia.

Rantala on havainnut, että nopeaa eteenpäin ohjausta voidaan pitää julmana. Vastuu otetaan myös heistä, jotka eivät pääse työllistymisen polulla eteenpäin, ja moni ohjautuu esimerkiksi mielenterveys- tai päihdepalveluihin.

Raumalla kaupungin johto on kaikessa mukana ja yhdessä tekeminen on rakenteellisesti täällä syvällä.

SEITTIRAHOITUKSESTA TURVAA

Rauman Seudun Katulähetyksellä on useita eri kanavia, joita käytetään rahoitukseen.

— Rahoituksen on oltava kuin hämähäkin seitti. Emme rakenna toimintaa yhden kortin varaan. Projektimaisuus on meille hyväksi, koska siitä syntyy innovaatioita ja avarakatseisuutta. Toiminta ei saa olla päällekkäistä ja onkin kerrottava, mitä osaa toiminnasta kukin taho tukee, sanoo Rantala.

Hän on ollut yhdistyksen työntekijänä yli 10 vuotta ja siitä toiminnanjohtajana kolme vuotta. Sitä ennen hän työskenteli Oulun kaupungilla lastensuojelun erityistyöntekijänä.

— Silloin mietin, että haluan ehkä sittenkin tehdä ennalta ehkäisevää työtä, sanoo Rantala.

NUORISOTAKUUTALO ALOITTA

Yhdistyksen uusi hanke on Nuorisotakuutalo, jonka palveluihin nuoret pääsevät mukaan vaikka anonyyminä. Talo avataan maaliskuussa ja nuoret pääsevät tutustumaan siihen heinäkuussa.

Nuorisotakuutalon konsepti on suunniteltu ja se kehittyy yhteistyössä kaupungin, yrittäjien, yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa. Jokainen tukee nuorta omasta lähtökohdastaan.

— Kaupunki myi meille talon aivan keskustasta. Raumalla kaupungin johto on kai-

kessa mukana ja yhdessä tekeminen on rakenteellisesti täällä syvällä, kehuu Rantala.

Osuuskauppa Keula puolestaan rekrytoi Nuorisotakuutalon kautta kesätyöntekijöitä vuodesta 2016 alkaen. Uutta on se, että nuoria kannustetaan jo nyt vapaaehtoistyöhön, mikä huomioidaan rekrytoinnissa.

— Kaikille ei riitä kesätöitä, mutta nuoria palkitaan myös mm. ruokalipuilla ja pääsylipuilla tapahtumiin. Haastamme kaikkia yrittäjiä mukaan – ehkä tästä saataisiin jopa valtakunnallinen sapluuna, pohtii Rantala innostuneesti.

Kuva: Mari Nieminen

Tekemisen tarkoitus on pidettävä toiminnassa koko ajan kirkkaana, muistuttaa Rauman Seudun Katulähetyksen toiminnanjohtaja Janne Rantala.

Projektimaisuus on meille hyväksi, koska siitä syntyy innovaatioita ja avarakatseisuutta.

Rauman kaupunginteatteri toteuttaa nuorten kanssa yhdessä talossa huoneteatteria. Paikallinen Osuuspankki tarjoaa nuorille talousneuvontaa.

– Kaikki tämä toiminta on siirrettävissä myös aikuisväestöön, mutta nyt kannattaa mennä nuoret edellä, sanoo Rantala.

OIKEAT LUVUT PÖYTÄÄN

Yhdistys käy vuoropuhelua sosiaali- ja terveyslautakuntien kanssa, joissa käydään läpi myös toiminnan vaikuttavuutta.

– Voisimme vain kertoa, että meillä tehdään vuosittain 20 000 huumeneulan vaihtoa ja että jaamme 19 000 ruokakassia – mutta oikea kysymys kuuluu, mitä sitten.

Rantalan mielestä välityömarkkinoiden pitää ottaa vastuu siitä, että tuloksista kerrotaan rohkeasti ja selkeästi.

– Esimerkiksi siirtymät päivätoiminnasta ovat pieniä, mutta samalla pitää tuoda näkyväksi se, että noin 70 prosentilla asiakkaista on päihdehistoria. Kaikki ymmärtävät silloin, etteivät prosessit ole nopeita.

Rantala on huolissaan siitä, käykö tuetussa työllistämässä samalla tavalla kuin on käynyt vanhuspalveluissa eli Suomeen tulee muista maista yrityksiä, jotka tuovat palveluitaan markkinoille erittäin edullisesti.

– Kuka silloin on ihmisen puolella ja puhuu vaikuttavuudesta? Hankinnoissa pitäisi puhua nykyistä paljon enemmän sosiaalisista perusteista. Paikallismedialla on merkittävä rooli siitä, että päättäjät saavat tiedon, mitä työmme on.

– Pienet toimijat ovat lähellä ihmistä. Meillä asiakastyö kuuluu kaikille – myös toiminnanjohtajalle. Asiakkaan kohtaaminen voi alkaa nuorella narkomaanilla kotikäynnillä, jos tarve. ✕

Kuva: Mari Nieminen

Tiina toivoo, että voisi kouluttautua oppisopimuksella toimitilahuoltajaksi.

Käytännön kautta ammattiin

— Hain peruskoulun jälkeen merkonomiksi, mutta en käynyt koulua kuin puoli vuotta. Se ei ollut mun juttu, kertoo nyt 24-vuotias **Tiina**.

– Olin pitkään työttömänä. On raskasta, kun joka päivä täytyy kehittää jotain ja miettiä, mistä saisi rahaa. Sitten TE-toimisto ohjasi minut tänne, sanoo Tiina ja tarkoittaa Rauman Seudun Katulähetystä.

– Olen ollut kuntouttavassa työtoiminnassa mm. päiväkodeissa ja vanhainkodissa. Niiden kautta tykästyin siivoamiseen.

– Täällä on rentoa ja kouluttaja on ollut tosi kiva. Hän on näyttänyt minulle, miten siivotaan ammatillisesti. Kun pääsee itse tekemään, oppii paremmin kuin lukemalla. Jos en olisi päässyt tänne, olisin joutunut pakosta hakemaan johonkin koulun, mikä minua ei kiinnostaa.

– Myös opiskelu- tai työkaverit ovat mukavia. Kun ollaan samassa tilanteessa, on helpompi puhua kaikkien kanssa. En ole hirveän sosiaalinen, mutta täältä olen saanut uusia kavereita, sano Tiina tyytyväisenä.

Nyt hän toivoo, että voisi jatkaa siivoustaitojen kartuttamista oppisopimuksella toimitilahuoltajaksi.

– En tiennyt aiemmin, että tykkään siivota. Jos pääsisin nyt oppisopimuksella töihin, saisin samalla myös ammatin.

– Täällä voin suorittaa maksimissaan vain kolme näyttöä, mikä sekin on eteenpäin, jos hakee kouluun. Toivoisin silti, että maksimiaika olla täällä olisi 6 kuukauden sijaan vuosi. Oppisi vähän enemmän ja voisi keskittyä enemmän oppisopimuskäytön tekoon, Tiina huomauttaa.

TYÖNVARJOSTUS rantautui Suomeen

Työnvarjostusta järjestetään nyt ensimmäistä kertaa samanaikaisesti usealla paikkakunnalla Suomessa. Päivän tarkoitus on auttaa työnhakijaa tutustumaan unelmatyöhönsä.

Suomeen ideaa on ollut tuomassa Vates-säätiön projekti Aktivera resurser. Kyseessä on yleiseurooppalainen päivä työnhakijoille, joiden elämäntilanne, sairaus tai vamma vaikeuttaa työllistymistä.

– Job Shadow Day kehitettiin Irlannissa helpottamaan osatyökykyisten henkilöiden työllistymistä, kertoo projektisuunnittelija **Walter Fortelius**.

Tänä keväänä Job Shadow Day järjestetään ympäri Eurooppaa 22.4. Job Shadow Day Finland -tapahtumaa toteuttaa joukko paikallisia toimijoita Aktivera resurser-projektin tuella. JSD Finland -tapahtumaa valmistellaan Vaasassa, Helsingissä, Pietarsaareissa, Raaseporissa, Porvoossa, Maarianhaminassa ja Paraisilla, kertoo Fortelius.

Työnvarjostuksessa työnhakijaa autetaan löytämään itselleen mieleinen ja sopiva

työ. Ideana on, että työnhakija seuraa päivän ajan sellaisen henkilön työtä, mistä on unelmoinut. Kyse ei ole työhausta, vaan tutustumisesta työhön.

Työnvarjostuksessa tuodaan esiin sekä yrityksen että työntekijöiden parhaat puolet. Päivän tarkoituksena on muuttaa asenteita, näyttää tietä monimuotoisempaan työelämään. Päivän aikana keskitytään työnhakijan vahvuuksiin eikä rajoitteisiin.

Sekä työnhakija että työnantaja saa mukanaolostaan tunnustuksen.

Lisätietoa organisaatioista, jotka viettävät yleiseurooppalaista Job Shadow Day -päivää löydät tapahtuman omilta nettisivuilta suomeksi ja ruotsiksi.

 LISÄTIETOA:
www.jobshadowday.fi

Opinnollistaminen avaa uusia mahdollisuuksia

TEKSTI: Kaija Ray
KUVAT: Tornion työvoimalasäätiö

Tornion Työvoimalasäätiössä on syvennetty opinnollistamisen käytäntöjä. Tulokset alkavat näkyä niin oppilaitosyhteistyössä kuin valmennuksen laadussa, ja ne auttavat kehittämään uusia käytäntöjä välityömarkkinolle.

Opinnollistaminen on yksi keino lisätä tarkastella valmennusta kokonaisuutena. Vaikka prosessi on työläs, saadaan valmentajat mukaan, kun hyöty omalle työlle näkyy hyvin nopeasti. Valmentautuja saa osaamistodistuksen, ja valmentajan työotteesta on tullut enemmän tavoitteisiin ja tulevaisuuteen suuntautunut.

Opettajat ja valmentajat saavat yhteisen motivaatiovälineen monenlaista tukea tarvitseville valmentautujille. Opiskelija saa lisää itseluottamusta ja tiedostaa paremmin omat kykynsä.

– Se kaikkein hiljaisinkin poika kiitti lopulta kaikkia kädestä ja kertoi saaneensa huimasti itseluottamusta, aiemmin hänellä oli ollut lukuisia epäonnistumisia, kertoo projektikoordinaattori **Jarno Niskala** ja jatkaa:

– Tällä on niin monia muitakin vaikutuksia, jotka vievät eteenpäin.

OSAAMISTODISTUKSESTA VALTAKUNNALLINEN MALLI

Opinnollistamisen kehittäminen tapahtuu tässä vaiheessa vielä vahvasti hankkeiden kautta. Tällöin korostuu paikallisen yhteistyön rakentaminen kunkin oppilaitoksen kanssa.

Se kaikkein hiljaisinkin poika kiitti lopulta kaikkia kädestä ja kertoi saaneensa huimasti itseluottamusta.

Ammattiosaamista välityömarkkinoilta -hankkeessa syntyi valtakunnallinen osaamistodistusmalli. Tornion Uusi väylä ammattiin -hankkeessa on hyödynnetty lisäksi Työvoimalasäätiössä aiemmin kehitettyä OpiTun-mallia.

OpiTunin virtuaalisessa oppimisympäristössä dokumentoidaan sekä tehdään näkyväksi osaamista. Opiskelija voi kirjata nettipäiväkirjan avulla osaamistaan, arviointia ja itsearviointia. Silti kaikki tapahtuu opetussuunnitelman mukaisesti ja lopputuloksesta syntyy opiskelijan portfolio.

Kouvolassa OpiT Työssä -hankkeessa tarjotaan joustavia työvaltaisia opintopolkuja ammatillisten opintojen suorittamiseen yhteistyössä ammattioppilaitosten kanssa. Tavoitteena on ottaa käyttöön työvaltaiseen koulutukseen soveltuvia työkaluja ja -menetelmiä.

VAIHTOEHTOISET OPPIMISYMPÄRISTÖT

Sekä Torniossa että Kouvolassa on havaittu opinnollistamisen monet hyödyt.

– Oppimisympäristön tunnistaminen ja tunnustaminen ei pelkästään paranna edellytyksiä opiskella vaan tarjoaa lisäksi mahdollisuuden ammatillisen ja muun osaamisen kertymiselle ja sen osoittamiselle yhteistyössä oppilaitosten kanssa, toteaa palvelupäällikkö **Mirja Willberg** Parik-säätiöstä Kouvolasta.

Hänen mielestään osaamisen kertymistä ei tule arvioida vain irrallisina tapahtumina, vaan suhteessa yksilön palveluprosessiin nivoutumiseen. Tämä on suoraan linjassa sen kanssa, että suunnitelmallisemman valmennuksen tuella, missä osaamisen kerryttäminen on huomioitu luontevana osana toimintaa, myös tuloksia syntyy.

Oppilaitosyhteistyötä korostavat myös Jarno Niskala ja **Tarja Luukas** Torniossa.

– Oppilaitoksista työpajoihin siirryttäessä pystytään menemään enemmän sovitun

mallin mukaan, mutta toiseen suuntaan tarvitaan lähes aina räätälöintiä, korostavat molemmat.

Varsinkin tulovaiheessa suora yhteistyö opettajan kanssa on suotavaa. Tavoitteita voidaan pilkkoa eri tavoin. Voidaan pyrkiä vaikkapa ensin osatutkintoon. Työllistämässä polutusajattelu on ollut jo pitkään käytössä ja nyt pohditaan, miten osaamisen kasvattamista voitaisiin kytkeä tähän entistä tiiviimmin.

RAHOITUSMALLIA HAETAAN

Rahoitusrakenne on vielä keskeneräinen, ja siksi yhteiset sopimukset oppilaitosten tai koulutuskuntayhtymien kanssa ovat ensiarvoisen tärkeitä.

Willberg kannattaa valtakunnallisen kehysmallin rakentamista, jota voitaisiin soveltaa alueellisten tarpeiden mukaan. Sopimukset turvaavat myös aidon yhteistyön siinä mielessä, että tukea tarvitseville ei synny mielikuvaa heidän sysäämisestään jonnekin, mistä ei käytännössä ole heille apua.

Tämä heijastunee myös asiakkaan motivaatioon, mikä on aikuisten kohdalla usein hankalampi saavuttaa kuin nuorilla. Tästä on muualta Suomessa useita vastaavia kokemuksia – jo lähtökohtaisesti voi esim. kuntouttavan työtoiminnan asiakkaille ajatus osaamisen kerryttämisestä olla vieras.

Tarja Luukas Torniossa kertoo, että paljon erilaisia raja-aitoja on jo kaadettu, mutta työtä tarvitaan edelleen. Käytännön tasolla rahaliikenne on ohjattu tässä tapauksessa hankkeen ulkopuolelle, mutta opettajat voivat tarvittaessa hankkeen puitteissa kirjata työaikaansa projektille.

– Tähän haluttiin näin varautua, mutta käytännössä tätä mahdollisuutta ei juurikaan ole käytetty, toteaa Niskala.

SEURAAVA KEHITYSASKEL?

Tähän mennessä kokemuksia opinnollistamisen hyödyntämisestä on pajaympäristöjen lisäksi kertynyt lähinnä kunnan yksiköissä. Niskala pohtii, voisiko laajeneminen yrityksiin olla mahdollista mm. piilo-työpaikkojen etsimisen välineenä.

– Kunnalla se toimii lähinnä silpputöiden kohdalla, hän toteaa. Tätä kautta voisi olla mahdollista myös laajentaa vaikkapa osatyökykyisille räätälöityjä tehtäviä ja näin päästä laajentamaan toimenkuvaa.

Tutkinnon osien suorittaminen voi edesauttaa myös osatyökykyisten työllistymistä sellaisiin työtehtäviin, joissa ei vaadita koko tutkinnon suorittamista tai laajaa ammatillista osaamista.

Välityömarkkinoiden näkökulmasta on tärkeää, että tätä kautta voidaan levittää mahdollisuuksia etenemiseen kohti avoimia työmarkkinoita. Mirja Willbergin mielestä tämä tarjoaisi erilaisille oppijoille tai osatyökykyisille mahdollisuuksia opiskella ammattiin vaihtoehtoisissa oppimisympäristöissä ja vaihtoehtoisilla oppimista-voilla.

– Tutkinnon osien suorittaminen voi edesauttaa myös osatyökykyisten työllistymistä sellaisiin työtehtäviin, joissa ei vaadita koko tutkinnon suorittamista tai laajaa ammatillista osaamista, Willberg kiteyttää.

Osaamistodistus on hyvä paperi näyttää työnantajalle. Osaamisen kerryttämistä tulisi tukea kaikin mahdollisin keinoin, jotta se helpottaisi osatyökykyisten ja muiden erityisryhmien asemaa. Näin asia nähdään myös sosiaali- ja terveysministeriössä.

Neuvotteleva virkamies **Lars Koltola** peräänkuuluttaa viranomaisten yhteistä kokonaisuuden hallintaa tässäkin asiassa:

– Osaamista pitäisi voida kerryttää niin opinnoissa kuin töissäkin, etteivät ne olisi toisiaan poissulkevia.

Työn ja opiskelun yhteensovittamisessa on vielä paljon turhia hallinnollisia esteitä.

– Asiakkaan omaa aktiivisuutta pitäisi tukea tässäkin mielessä, linjaa Koltola ja jatkaa:

– Järjestelmän takia ei kenenkään pitäisi joutua hankaluuksiin, esim. keskeyttämään opintojaan.

Euroopan tasolla on herätty huomaamaan joustavien ratkaisujen hyödyntäminen. Tähän on jo olemassa eurooppalainen siirtojärjestelmä EVCET. Tämän myötä osaamisperustaisuus ja työelämälähtöisyys entisestään vahvistuvat. Oppia voi missä ja milloin vain, jos sille annetaan tila ja mahdollisuus. ✕

LISÄTIETOA:
Uusi väylä ammattiin – opinnollistamisen mahdollisuuksia. Jarno Niskala ja Tarja Luukas: ESR-hankkeen julkaisu. Saatavana sähköisesti www.tyovoimalasaatio.fi/uva2/julkaisu.pdf

Hankkeen kotisivut: www.tyovoimalasaatio.fi/uvaprojekti2.php

OpiT työssä sivut: www.parik.fi/esitteet/opit_tyossa2015.pdf

TEKSTI JA KUVAT: Tiina Jäppinen

Välityömarkkinatoimijoiden yhteistyöryhmä aloitti:

VÄLITYÖMARKKINOIDEN ASEMAA VAHVISTETTAVA

Valtakunnalliset välityömarkkinatoimijat päättivät viime syksynä, että nyt on aika yhdistää voimat kehittämis- ja vaikuttamistyössä. Ajankohta on tärkeä jo senkin takia, etteivät välityömarkkinat jäisi omaksi saarekkeekseen työelämän kehittämisessä.

Vates-säätiö on alusta alkaen ollut yksi kansallisen Työelämä 2020 -hankkeen ydintoimijoista. Hankkeessa Vates toimii sen puolesta, että kaikkien työkyky huomioidaan kehitettäessä Suomen työelämää Euroopan parhaaksi. Tämän vuoksi myös välityömarkkinoita on kehitettävä osana työelämän kehittämistä. Tässä tarkoituksessa Vates on käynnistänyt Raha-automaattiyhdistyksen rahoittaman Välityömarkkinat osana työelämää -projektin, joka toteuttaa alueellisia tiedotus- ja verkostoitumistilaisuuksia. Yhteistyöryhmän myötä välityömarkkinatoimijat tulevat kehittämistyöhön mukaan entistä laajemmin ja kattavammin.

– Ryhmän yhteistyö näkyy jo mm. Vates-päivien teemassa, joka löydettiin yhteisellä pohdinnalla. Vates-päivillä nostetaan valtakunnalliseen seminaarin pohdinnaksi välityömarkkinoiden asema ja legitimitteetti. Lisäksi ryhmä on katsonut, että olisi erittäin tärkeää saada nykyistä tarkempi tieto siitä, miten välityömarkkinatoiminta näkyy käytännössä eri kohderyhmien arjessa ja mitä synergiaa välityömarkkinoiden kokonaiskuvasta olisi löydettävissä, sanoo

toimitusjohtaja **Marjatta Varanka** Vates-säätiöstä.

Välityömarkkinatoimijoiden yhteistyöryhmään kuuluu kahdeksan organisaatiota: Mielenterveyden Keskusliitto, Valtakunnallinen Työpajayhdistys, Valmennus- ja sosiaalipalveluyhteisöjen yhdistys Oktetti, Suomen Kierrätyskeskusten yhdistys, Sininauhaliitto, Työttömien Valtakunnallinen Yhteistyöjärjestö, Suomen Puolalaisen Ristin Kontti-toiminta sekä Vates-

Vates-päivillä nostetaan valtakunnalliseen seminaarin pohdinnaksi välityömarkkinoiden asema ja legitimitteetti.

Marjatta Varanka

säätiö. Järjestöjen kohderyhmät ja toimintamuodot ovat hyvinkin erilaisia, mutta niitä yhdistää työskentely jonkin tai joidenkin vaikeasti työllistyvän henkilöryhmän aseman parantamiseksi.

Tässä artikkelissa on koottu yhteistyöryhmän neljän jäsenen vastauksia siihen, miten välityömarkkinoita tulisi kehittää, ja mikä niiden rooli yhteiskunnassa on. Näiden lisäksi toimitusjohtaja **Juha Lehtikuja** Pääkaupungin Kierrätyskeskus Oy:stä kertoo näkemyksiään tässä lehdessä sivulla 10. SPR:n Kontin työllistämistoiminnan päällikkö **Ari Montonen** pohti työllistämisen tuottavuutta viime lehdessä, joka on ladattavissa www.vates.fi -verkkosivuilta.

ODOTUKSET YHTEISTYÖRYHMÄLTÄ

TVY:n puheenjohtaja **Jukka Haapakoski** odottaa välityömarkkinoiden yhteistyöltä edunvalvontaa ja hyvien käytäntöjen jakamista. Työttömien valtakunnalliseen yhteistoimintajärjestöön kuuluu yli 100 jäsenyhdistystä, joissa on yli 6 400 jäsentä.

– Välityömarkkinoiden pelisääntöjä muutetaan usein, ja sen olemassaolo perustuu monien lakien, ohjeiden ja rahoituskanavien yhteissummaan. Lakimuutokset saattavat olla ristiriidassa välityömarkkinoiden toimintalogiikan kanssa. Siten välityömarkkinat ovat haavoittuvaset ja hauraat, sanoo Haapakoski.

Meri-Lapin työhönvalmennussäätiön toimitusjohtaja **Hilkka Halonen** korostaa myös yhteistyötä etenkin nyt, kun tapah-

Lakimuutokset saattavat olla ristiriidassa välityömarkkinoiden toimintalogiikan kanssa. Siten välityömarkkinat ovat haavoittuvaset ja hauraat.

Jukka Haapakoski

tuu suuria valtakunnallisia muutoksia, kuten TEOS ja sote-uudistukset.

– On tärkeää vahvistaa välityömarkkinoiden legitimitteettiä.

Halonen edustaa yhteistyöryhmässä Oktetti ry:tä. Siihen kuuluu 14 välityömarkkinoilla toimivaa organisaatiota.

Työ- ja koulutusvalmennuspäällikkö **Kaari Ahonen** Mielenterveyden Keskusliitosta uskoo, että työryhmän kautta saadaan yhteisten tavoitteiden äärelle erilaista osaamista, kokemusta ja lähtökohtia.

– Saamme aidosti moniäänisen työryhmän, jolloin useiden näkökulmien huomioiminen varmistuu. Yhteinen tavoite synnyttää synergiaa ja tekee toiminnasta vaikuttavuudeltaan tehokkaampaa. Samalla myös tavoitteet selkiintyvät ja keinot

OSATYÖKYKYISET JA VÄLITYÖMARKKINAT NUMEROINA

» **Suomalaisista työikäisistä 1,9 miljoonalla (55 %) on vähintään yksi pitkäaikaissairaus tai vamma.** Työhön tai työmahdollisuuksiin oman arvionsa mukaan sairaus tai vamma vaikuttaa 600 000 henkilön kohdalla. Heistä työssä on 400 000 ja työelämän ulkopuolella 200 000. Ulkopuolella olevista 65 000 haluaisi työskennellä ja arvioi myös olevansa kykeneviä tähän.

» **Työ- ja elinkeinotoimistoissa oli vuonna 2013 luokiteltu 90 000 asiakasta henkilöksi, joiden työllistymistä vaikeuttaa vamma tai sairaus.** Heistä 69 000 oli työttömiä työnhakijoita ja pitkäaikaistyöttömiksi laskettavia 26 000. Osatyökykyisistä työnhakijoista 31 000 työllistyi vuoden aikana edes lyhyeksi aikaa. Erilaisin tuin ja toimenpitein työllistyi 12 000 henkilöä. Vajaa viidesosa näistä kaikista osatyökykyisistä oli nuoria alle 35-vuotiaita.

» **Työkyvyttömyyseläkettä saa noin 250 000 henkilöä Suomessa.** Heistä vajaa viidesosa on alle 45-vuotiaita. Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyy vuosittain reilut 20 000 henkilöä. Työkyvyttömyyseläkettä saavien joukossa on noin 60 000 henkilöä, joilla on työkykyä ja -halua jäljellä. Kelan kustantamaa kuntoutusta saa reilut 90 000 henkilöä vuosittain. Niin työkyvyttömyyseläkeläisten kuin kuntoutujien joukossa mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöitä sekä tuki- ja liikuntaelinsairauksia omaavat ovat kaksi pääryhmää.

» **Sosiaalisia yrityksiä on 90.** Niissä on työllistettynä arviolta noin 300 vajaakuntoista henkilöä.

» **Vammaisten ja pitkäaikaissairaiden työllistymisen edistämiseen erikoistuneita toimintayksiköitä arvioidaan olevan yhteensä noin 430.** Niissä palvelee noin 16 000–20 000 henkilöä vuosittain. Siirtymistä avoimille työmarkkinoille ei ole olemassa valtakunnallista tilastotietoa.

Lähde: Työllistämisinvestointi Extra, 2014

 Tilaa maksuton Työllistämisinvestointi Extra -julkaisu: marianne.kaunismaki@vates.fi tai lue se netistä: www.vates.fi/vates/aineistot

Saamme aidosti
moniäänisen
työryhmän, jolloin
useiden näkökulmien
huomioiminen
varmistuu.

Karoliina Ahonen

konkretisoituvat. Yhteistyö on nähdäkseni ainoa tapa tehdä kehittämis- ja vaikuttamistyötä, painottaa Ahonen.

Sininauhaliitto on valtakunnallinen, lähes sadan kristillisen päihdejärjestön keskusliitto.

– Yhdessä voimme nostaa esiin välityömarkkinoiden merkitystä yhteiskunnallisesti ja yksilötasolla. Ihmisten kirjo on moninainen ja sisältää erilaisia elämäntilanteita. Meillä välityömarkkinatoimijoilla tulee yhdessä olla valmius tarjota muutakin palvelua kuin omaamme. On hyvä tuntee muiden toimintaa. Yhdessä löydämme polkuja, jotta ihmiset pääsevät eteenpäin eri toimijoiden välillä, sanoo kehitysjohtaja **Päivi Heimonen** Sininauhaliitosta.

MIHIN VÄLITYÖMARKKINOITA TARVITAAN?

Välityömarkkinoita tarvitsee laaja asiakaskunta, jota yhdistää heikko asema työmarkkinoilla. Syynä voi olla esimerkiksi pitkittynyt työttömyys, osatyökykyisyys tai palveluiden väliinpuotoaminen – jokin näistä tai kaikki samaan aikaan.

Riskinä on syrjäytyminen tai asiakas on jo syrjäytynyt. Välityömarkkinat tarjoat heille monenlaista palvelua, kuten osallisuutta tukevaa toimintaa, kuntoutusta sekä tukea työhönpaluuseen tai opiskeluun – siirtymää elämässä eteenpäin.

– Täystyöllisyys on utopia, mutta ihmisellä on silti tarve kuulua hänelle relevantilla tavalla yhteiskuntaan ja antaa oma osaaminen ja vahvuudet yhteisen hyvän rakentamiseen. Työelämän käsite ja työelämäosallisuuden käsite muuttuneen kokonaisuudessaan hiljalleen ja välityömarkkinat ovat tässä keskeisessä roolissa, muistuttaa Ahonen MTKL:stä.

Yhdessä löydämme
polkuja, jotta ihmiset
pääsevät eteenpäin eri
toimijoiden välillä.

Päivi Heimonen

Rakenteiden näkökulmasta välityömarkkinat ehkäisevät putoamista syrjään, ja Heimonen Sininauhaliitosta näkee toiminnan ennaltaehkäisevänä.

– Välityömarkkinoita toteutetaan yhteisöissä, joilla on samalla ihmisiä osallistava, kuntouttava ja kannustava rooli. Tämä tuottaa hyvinvointia niin yksilöille, perheille kuin alueille, paikallisille yhteisöille sekä yhteiskuntaan, hän listaa.

Haapakoski haastaa välityömarkkinoita kehittämään innostaviksi ja monipuolisiksi, jotta työttömät voivat kokeilla siipiään mahdollisimman kirjavasti eri työtehtävissä ja luoda polkuja, jotka johtavat avoimille työmarkkinoille.

– Etenkin pitkäaikaistyöttömät tarvitsevat pehmeitä työmarkkinoita ja koulutusta silloin, kun avoimet työmarkkinat eivät vedä. Joissakin diskursseissa välityömarkkinat nähdään myös pelotteena, jotta työttömät hakeutuisivat nopeammin avoimille työmarkkinoille. Tämä käsitys johtaa harhaan. Suurin osa työttömistä haluaa tehdä töitä, mutta sopivaa työtä ei löydy, muistuttaa Haapakoski TVY ry:stä.

Hilkka Halosen mielestä kehittämistyössä nousevat keskiöön työ- ja toimintakyvyn tunnistaminen, työhönkuntoutuksen palveluiden laatu, siirtymien tukeminen – työhönkuntoutuksen prosessi.

– Välityömarkkinoilla ja lainsäädännössä on tunnustettava vajaa työkyky. Osatyökykyisellä on oltava mahdollisuus ns. kantaa kortensa kekoon, vaikka työkykyä olisikin jäljellä vain 40 prosenttia. Ikääntyvä Suomi tarvitsee kaikkien työpanoksen, korostaa Halonen.

HAASTEET

Välityömarkkinoiden kehittymisen yksi suuri haaste nousee toimintaympäristön muutoksista.

Hilkka Halonen pelkää, että palkkatukisäädöksillä heikennetään välityömarkkinoiden toimintaa ja sen mahdollisuutta tarjota tuettua työtä yleishyödyllisissä ja avustavissa tehtävissä.

– Liian tiukkaan tulkitut EU-säädökset ovat yleishyödylliselle toiminnalle ongelma. Verottajalla on omat tulkintansa elinkeinotoiminnan harjoittamisesta, ja TE-toimistolla omansa. Kilpailutuksissa yleishyödylliset toimijat ovat samalla viivalla suurten kansainvälisten firmojen kanssa! Haasteita siis riittää, toteaa Halonen.

– Pitäisi hyväksyä, että meillä on välityömarkkinat. Tulisi huolehtia, että meillä on vakaa ja koordinoitu rahoitusjärjestelmä, jolla se hoidetaan, sanoo puolestaan Päivi Heimonen.

Karoliina Ahonen näkee toimintaympäristön myös mahdollisuutena.

– Suurien palvelujärjestelmiin liittyvien muutosten vuoksi välityömarkkinoiden rooli voi jopa tulevaisuudessa korostua siltaan ennen erillään olevien toimintasektoreiden välillä. Haasteena on saada olemassa oleva tieto ja hyvät kokemukset päättäjien ja toimijoiden tietoisuuteen, sanoo Ahonen.

Jukka Haapakosken mielestä välityömarkkinoiden kannalta on tärkeää, että kunnat hyödyntävät nykyistä enemmän sosiaalisten kriteerien käyttöä julkisissa hankinnoissaan. Lisäksi koulutuksen ja palkkatuen yhteensovittamista pitäisi mahdollistaa nykyistä laajemmin.

YHTEISTYÖ YRITYSTEN KANSSA

Hilkka Halosen mielestä välityömarkkinat voivat tukea elinkeinoelämää mm. valmennuspalveluissa, jolloin yritykset saavat tarvitsevaansa työvoimaa.

– Yhteistyö välityömarkkinoiden kanssa on yrityksille myös väylä kantaa sosiaalista vastuuta, uskoo Halonen Oktetti ry:stä.

Välityömarkkinoilla toki tiedetään yritysyhteistyön merkitys, mutta se koetaan haasteellisenä. Päivi Heimonen uskoo sosiaalisen sponsoroinnin edistävän yhteistyötä.

– Yhteistyössä on tärkeää luoda erilaisia mahdollisuuksia yrittäjille osallistua spon-

Roolien, vallan ja vastuun työnjakokysymykset on ratkaistava sote-alueilla.

Hilkka Halonen

Välityömarkkinatoimijoiden yhteistyöryhmä

Karoliina Ahonen

työ- ja koulutusvalmennuspäällikkö
Mielenterveyden Keskusliitto

Mari Ahonen-Walker

toiminnanjohtaja
Valtakunnallinen Työpajayhdistys TPY ry

Jukka Haapakoski

puheenjohtaja
Työttömien Valtakunnallinen
Yhteistoimintajärjestö TVY ry

Hilkka Halonen

toimitusjohtaja
Meri-Lapin Työhönvalmennus-säätiö ry
(ryhmässä edustaa Oktetti ry:tä)

Päivi Heimonen

kehitysjohtaja
Sininauhaliitto

Juha Leviäkangas

asiamies
Valmennus- ja sosiaalipalveluyhteisöjen
yhdistys Oktetti

Juha Lehtikuja

toimitusjohtaja
Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy

Ari Montonen

työllistämistoiminnan päällikkö
SPR Kontti

Yhteistyöryhmän koordinaattori:

Vates-säätiö
Marjatta Varanka, toimitusjohtaja
Jukka Lindberg, kehittämisspäällikkö

Ammatin vaihtaminen ei ole koskaan liian myöhäistä

TEKSTI: Tiina Jäppinen
KUVA: Markus Aspegren

Vain harvoin työelämässä riittää enää yksi ammatti. Jotta työpaikka olisi turvattu, tarvitaan lisäopintoja tai kokonaan uusi ammatti.

Tuulamaria Toivasella niitä on jo neljä.

Ensimmäisin Tuulamaria opiskeli farmaseutiksi, sitten ravitsemustiedettä, lääkäriksi ja sen jälkeen psykoterapeutiksi. Ravitsemustieteestä ei ole tutkintoa, mutta sitäkin hän ehti opiskella 3 vuotta, ennen kuin vaihtoi lääketieteelliseen tiedekuntaan. Psykoterapeuttina hän aloittaa omassa yrityksessään vielä 51-vuotiaana.

Tällainen työura on vastoin tilastoja etenkin, koska Tuulamaria näkövammautui. Siitä huolimatta hän jaksoi opiskella lääkäriksi ja sen jälkeen vielä psykoterapeutiksi.

Tuulamaria ihmettelee, miten paljon hänen elämässään on tapahtunut. Hän näyttää silti odottavan rauhallisesti, mitä se tuo seuraavaksi.

FARMASEUTISTA TERAPEUTIKSI

Lukion jälkeen Tuulamaria opiskeli farmaseutiksi. Opintojen aikana hän toimi apteekissa teknisenä apulaisena eli harjoittelijana. Valmistuttuaan hän jatkoi kolme vuotta farmaseuttina.

– Työ ei tuntunut omalta työltä, koska halusin keskustella enemmän ihmisten kanssa. Lopulta päätin, etten halua olla apteekissa loppuelämäni.

Tuulamaria halusi lääkäriksi. Koska hän ei ollut lukenut fysiikkaa ja kemiaa lukiossa, hän ei voinut hakea suoraan lääketieteelliseen tiedekuntaan.

– Sain työkaverini mukaani opiskelemaan niitä iltalukioon. Pääsimme lopulta molemmat opiskelemaan aloille, jonne olimme halunneetkin. Ystäväni toimii nykyisin apteekkarina.

– Itse toimin opiskelujen ohessa ja sitten valmistumisen jälkeen kolmen vuoden ajan unelmieni ammatissa lääkäriksi.

Sairaus on opettanut sen, etten pysty samaan tahtiin kuin muut. Alussa se tuntui pahalta. Sitten olen hyväksynyt sen. Teen sen vain paremmin kuin ne toiset

– Lääkäritkään eivät tajunneet, mitä pitäisi tehdä. Toisaalta näytti siltä, että pystyn opiskelemaan, mutta ei se onnistunut.

TYÖ TYSSÄSI TEKNIikkaan

Tuulamaria teki lääketieteen opintojen aikana koko ajan lääkärin työtä. Puolitoista vuotta töissä kävi raskaaksi. Jopa kolleegojen, jotka olivat myös lääkäreitä, oli vaikea ymmärtää tilannetta.

– Näkövamma ja sen vuoksi, että näkövammaisten ohjelmat pyörivät tosi huonosti potilastietojärjestelmissä, työ kävi uuvuttavaksi. Mietin, miten voisin jatkaa työelämässä kaikkea oppimaani hyödyntäen. En halunnut jäädä eläkkeelle vain sen takia, etten näe.

– Löysin psykoterapian ja vielä suunnauksen, joka tuntui heti omalta, sanoo Tuulamaria, joka päätyi opiskelemaan ratkaisukeskeistä psykoterapiaa Helsinkiin.

MIKSI YRITYS?

– Tunnen, että olen tullut kotiini, Tuulamaria huokaa pitkää uratietään.

Nykyisin hän toimii psykoterapeuttina, mutta tekee ajoittain myös lääkärin töitä.

– Perustin yrityksen sen takia, että voin määrittää, miten ja kuinka paljon sekä missä olosuhteissa teen työtäni. Oma yritys mahdollistaa minulle sopivan työtahdin ja työolot, sanoo Tuulamaria ja jatkaa iloisena:

– Psykoterapiapalvelu Mielen Asema on aloittanut toiminnan virallisesti tänään.

– Sairaus on opettanut sen, etten pysty samaan tahtiin kuin muut. Alussa se tuntui pahalta. Sitten olen hyväksynyt sen. Teen sen vain paremmin kuin ne toiset, sanoo Tuulamaria veitikkamaisesti. ✂

Perustin yrityksen sen takia, että voin määrittää, miten ja kuinka paljon sekä missä olosuhteissa teen työtäni.

Ennakointi ja muistitekniikat auttavat MS-taudissa Työpanos meni sairauden edelle

TEKSTI JA KUVA: Tiina Jäppinen

Raijan MS-sairaus on ollut pitkään pysähtyneessä tilassa.

– Huomisesta en tiedä mitään. Sairastua ei saisi, koska se aiheuttaa pahenemisvaiheen, sanoo Raija.

Toissapäivänä **Raija Kujanen** oli kolarissa. Turvatyyny paukahti päin kasvoja, pää nyökähti, rintakehä ja selkä kipeytyivät. Auto meni lunastukseen, mutta tänään hän saapui haastatteluun.

Mukana on muistikirja, jotta hän muistaisi asiat ja sanat, mistä hän haluaa kertoa. Hän on ottanut myös täsmälääkkeen, jotta keskustelu ei uuvuttaisi liikaa. Ei kolarin takia, vaan MS-taudin takia.

Nurmossa asuvasta Raijasta huokuu etelä-pohjalaista päättäväisyyttä, mutta hymy on lämmin.

– En ole ollut sairaudestani katkera, mutta itketti ja suretti. Silloin mieleeni tulivat isäni sanat: Ei kun eteenpäin. Mennyt ei kannata märehä.

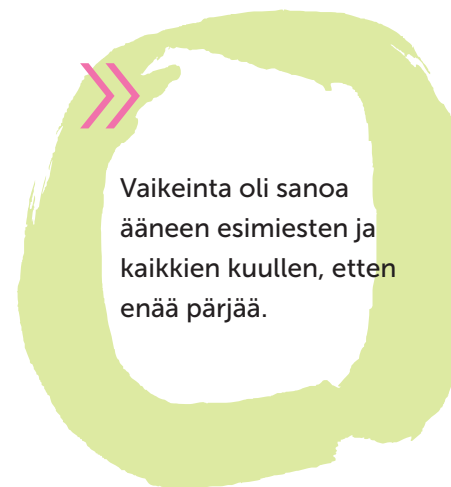
Raija kertoo, että sairaus toi mukanaan myös hyvää. Hän pääsi toivetyöhön kehitysvammaisten ohjaajaksi, sanoo Raija.

”EI” ELÄKKEELLE

Raija sai MS-diagnoosin 37-vuotiaana vuonna 1998, mutta sairaus alkoi oireilla jo 90-luvun alussa hänen ollessaan 30 vuotias.

– Ensimmäiset oireet olivat fyysisiä. Vasemmasta puolesta lähti tunto ja oli näköhäiriöitä. Jouduin käyttämään myös apuvälineitä. Jokainen uusi tulehdus pahensi tilannetta.

– Sain perhepäivähoidonohjaajan viran kotikunnastani Nurmossa vuonna 1992. Ehdin tehdä siellä töitä vuoden

Vaikeinta oli sanoa ääneen esimiesten ja kaikkien kuullen, etten enää pärjää.

2013 lopulle. Lopulta oli pakko todeta, etten enää selviä.

– Osapäivätyökään ei onnistunut, vaan jouduin kierteeseen, koska kukaan ei täysin voinut tehdä mun töitä poissa ollessani.

Kuntoutuksessa häntä patistettiin harkitsemaan työkyvyttömyyseläkettä.

– Pistin vastaan. Täytyy olla jokin työ, missä selviän. Jos ei tämä, niin joku muu. Tuntui kauhealta, että eläkkeelle jääminen olisi paras ratkaisu tässä tilanteessa. Olisi kannustettu pysymään työssä. Jääräpäisyyteni takia minulle alettiin viritellä mahdollista työnvaihtoa, kertoo Raija.

TYÖTERVEYSLÄÄKÄRI AUTTOI

Lopulta Raijan tulevaisuutta suunniteltiin yhteisessä kokouksessa, johon osallistuivat Raija, työterveyslääkäri, Raijan esimies, Seinäjoen kaupungin henkilöstöpäällikkö, uuden mahdollisen työpaikan vs. johtaja sekä työn erikoissuunnittelija Marju Toivonen Neuroliitosta.

– Vaikeinta oli sanoa ääneen esimiesten ja kaikkien kuullen, etten enää pärjää. Olen hoitanut paljon erilaisia, hyvin vaativiaakin asioita, Raija huokaa, jota tuleva palaveri pelotti.

– Olin hyppäämässä ihan uuteen, enkä ollut enää nuori.

Raija sanoi palaverin alussa, että hän haluaa tehdä sosiaalikasvattajan koulutusta vastaavaa työtä, eikä jäädä kokonaan eläkkeelle. Hänellä oli mielessään jo vaihtoehtoja.

– Olin tehnyt vapaaehtoistyötä kehitysvammaisten kanssa ja osasin sanoa jo paikankin, jonne toivoisin. Pääsin sinne kolmeksi kuukaudeksi työkokeiluun. Sitten minulle tehtiin toistaiseksi voimassa oleva työsopimus. Määrärahat otettiin kaupungin työllistämismäärärahoista, kertoo Raija onnellisena.

Tämän vuoden alussa Seinäjoen kaupungin toimintakeskus palkkasi Raijan osa-

MS-tauti ei estä työntekoa

MS-tauti on Suomessa nuorten aikuisten yleisin vakava neurologinen sairaus, jota sairastaa noin 7 000 suomalaista. Diagnoosi tehdään tavallisesti noin 20–40-vuotiaana. Sairastuneista noin kaksi kolmasosaa on naisia.

MS-tauti on sekä oireiltaan että etenemistavoiltaan monimuotoinen eikä kukaan voi taata, miten kenenkin kohdalla tulee käymään.

Työpaikalla sairaudesta kannattaa kertoa niille, joiden kokee tarvitsevan tiedon. Diagnoosista ei ole pakko kertoa työtovereille tai esimiehelle, mutta jos salaaminen pitkittyy, siitä voi tulla taakka, joka vie turhaan voimavaroja.

MS-tautiin sairastuneen kanssa on tärkeä pohtia, miten nykyistä tehtävää, toimenkuvaa tai työoloja voidaan mukauttaa niin, että hän voisi parhaiten tehdä työtään.

MS-tautiin voi liittyä erilaisia silmäoireita. Näköhermon tulehdus on tavallinen MS-taudin ensioire, mutta useimmilla näkö normalisoituu viikkojen kuluessa. Jos näkö ei normalisoidu, voi työssä hyödyntää näkövammaisille tarkoitettuja apuvälineitä.

Tuntomuutokset, kuten tuntoaistin herkiminen, ovat tavallisia oireita jo sairauden alkuvuosina. Joskus ne voivat jäädä sairauden ainoaksi oireeksi.

MS-tauti alentaa rasituksen sietokykyä, joka voi ilmetä kauan ennen sairauden toteamista. Ruumiillinen rasitus, stressi ja lämpö lisäävät uupumusta, joka on pahempaa kuin pelkän unen puutteen tai liikunnan aiheuttama väsymys.

MS-tautia sairastavalla voi olla liikkumista vaikeuttavia oireita, kuten lihasheikkoutta- ja jäykkyyttä, lihasten yhteistoiminnan heikentymistä ja tasapainovaikeuksia. Sairastunut voi käyttää apuvälineitä.

MS-tautia sairastavilla esiintyy kipua yhtä usein kuin muulla väestöllä, mutta se on tilastojen mukaan voimakkaampaa. Kivun aiheuttaa yleensä fyysinen kuormittuminen, mutta sairaus voi itsessäänkin aiheuttaa ns. hermosärkyä.

Teksti: Tiina Jäppinen
Lähde: www.neuroliitto.fi

aikaiseksi työntekijäksi. Hän tekee työtä 3 päivää viikossa ja tuntimäärä on puolet normaalista työviikosta.

ARMOLLISUUTTA ITSELLE

– Meinasin tehdä silti vielä virheen. Pääsin yksilölliseen neuropsykologiseen, kognitiiviseen kuntoutukseen täällä Seinäjoella. Kuntoutus oli todella tehokasta ja vähän ennen sen loppumista, mulla oli mahdollisuus saada kokopäiväinen työ.

Raija oli vakuuttunut jaksamisestaan ja esimieskin puolsi asiaa, koska oli nähnyt, miten hyvin hän työssään pärjää, mutta neuropsykologi oli jyrkästi sitä vastaan.

– Menin vielä työterveyslääkärille, joka lysähti tuolilla, kun kerroin kokopäivätyöstä. Keskustelimme pitkään ja lopulta tajusin, ettei minusta ole enää siihen. Se on nyt näin. Olen kokoaikaurani tehnyt.

Hän on kiitollinen, että ylipäänsä saa ja pystyy tekemään työtä.

Vaadin itseltäni ihan liikaa. Vanhassa työpaikassa tein kolme kertaa enemmän töitä, jotta pysyisin tahdissa.

Kuva: Susanna Lahti-Luopa

Raija rakastaa käsitöitä, jotka ovat osa hänen nykytyötään.

– Nyt jää aikaa ja jaksamista myös perheelle, ystäville ja käsityöharrastuksille. On myös virkistystä ja rentoutumista, mitkä ovat tärkeitä kokonaisuuden kannalta, tuumaa Raija.

Hän toivoo, että sairastuneet olisivat itselle armollisia.

– Vaadin itseltäni ihan liikaa. Vanhassa työpaikassa tein kolme kertaa enemmän töitä, jotta pysyisin tahdissa. En halunnut, että työkaverit näkee, etten selviä.

– Opin, että on eri asia olla uupunut ja väsynyt kuin laiska. Uupunut ei pysty tekemään, vaikka kuinka haluaisi. Laiska pysyy, kun yrittää.

MUISTITEKNIIKAT APUVÄLINEINÄ

Raijan MS-tauti ilmenee mm. kognitiivisina häiriöinä eli keskittymis-, tarkkaavaisuus- ja muistiongelmoina sekä ajatustoituminnan väsymisenä. Raskas työpäivä voi tuntua myös jaloissa, jotka tulevat voimatomiksi. Muistitekniikat ovat myös tärkeitä apuvälineitä.

– En koe oloani toivottomaksi. Olen oppinut kuntoutuksissa tekniikoita ja luonut omia ratkaisuja tilanteisiin. Ihminen pystyy ennakoimaan asioita ja ratkaisukeskeinen lähestymistapa auttaa sietämään stressiä, toteaa Raija.

Muistamisessa auttavat mielikuvat, käsitteet ja värit.

– Muut eivät tiedä, että minulla on todettu keskimääräistä parempi näkö- ja värimuisti, hän sanoo nauraen.

Uuden oppiminen on vaikeaa ja kirjalliset ohjeet vaikeita. Raija käyttääkin kame-
raa.

– Kuvaan, jotta muistan. Mun ei tarvitse teettää kuvaa, mutta kuvassa oleva asia jää

En koe oloani toivottomaksi. Olen oppinut kuntoutuksissa tekniikoita ja luonut omia ratkaisuja tilanteisiin.

mieleeni. Parhaiten opin ja muistan itse tekemällä.

Häiriöherkkyys vaikuttaa keskittymiseen:

– Jos hoidan montaa asiaa kerralla, siitä ei tahdo tulla mitään. Jos pitää puhua puheliin, seurata tietokonetta ja asiakas seisoo ovella – kuten vanhassa työssä – paljon jäisi tekemättä tai sitten kaikki tulisi tehdyksi huonosti.

Raija tarvitsee selkeät säännöt ja tehtävät, mutta myös mahdollisuuden joustaa.

– Eri tehtävien välille tarvitsen tauon. Kun olen ohjannut yhtä henkilöä, pidän tauon ennen seuraavaa. Saatan katsoa hetkeksi muualle ja hengähtää tai käydä toisessa huoneessa – ja taas sujuu, kertoo Raija.

– Jos ihmiset puhuvat kokouksessa päällekkäin, en pysy mukana. En toimi mielelläni kokoussihteerinä, koska minun on vaikea päättää, mikä keskustelussa on oleellista.

Tutuista asioista Raija voi puhua pitkäänkin, mutta muuten sanojen löytäminen voi tuottaa tuskaa.

– Jos on liikaa muistettavaa, en löydä sanoja. Joku heittää mulle sanan, mitä pitäisi sanoa. Ihmiset ovat usein hätäisiä, sanoo Raija. Hän valmistautuu etukäteen ja kirjoittaa mm. asiat muistikirjaan ylös.

– Jos on liian paljon vaihtoehtoja, en osaa päättää. Häiriötekijänä voi olla se, että asioita on valtava määrä tai niitä on vähän, mutta ne ovat erilaisia.

Kuntoutuksessa Raija on oppinut, ettei muistitekniikoiden käyttäminen heikennä muistia tai tarkkaavaisuutta. Ne ovat apuvälineitä, jotka helpottavat selviytymistä.

AVOIMUUS AUTTANUT

Raija on kertonut työpaikoillaan sairaudestaan avoimesti, vienyt esitteitä MS-sairaudesta.

– Työkaverit ovat ottaneet minut hyvin vastaan. He myös auttavat tarvittaessa työssä. Avun tarve on silti vähäistä.

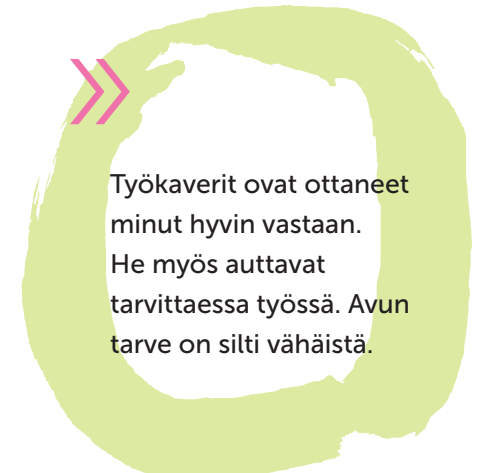
– Uudessa työssäni pystyn luomaan paljon enemmän keinoja selviytyä kuin edellisessä työssä. Työn luonne on erilainen.

Osa-aikaisena Raija kokee välillä itsensä ulkopuoliseksi, koska ei voi olla enää perillä työpaikan asioita, kuten ennen.

– Ei voi silti olettaa, että mulle muistetaan kertoa kaikkea. ✖

Työkaverit ovat ottaneet minut hyvin vastaan. He myös auttavat tarvittaessa työssä. Avun tarve on silti vähäistä.

TIEDOLLA VAIKUTTAMINEN –HANKE

Vates on saanut merkittävän lisäresurssin, jolla toimitetaan ja jaetaan osatyökykyisten työllistymistä edistävää tietoa. RAY:n rahoittama Tiedolla vaikuttaminen -hanke kutsuu kaikki asiasta kiinnostuneet mukaan vaikuttamaan.

Vates käynnistää huhtikuun alusta kolmivuotisen Tiedolla vaikuttaminen -hankkeen, jolla lisätään sisältötuotantoa ja tiedon levittämistä vammaisten, osatyökykyisten ja pitkäaikaissairaiden henkilöiden työllistymistä edistävästä hyvistä käytännöistä. Toiminta liittyy saumattomasti Vatesin perustietointiaan laajentamalla tietosisältöjen määrää eri sidosryhmien tarpeisiin ja tuomalla esiin uusia näkökulmia mm. aiemmin vähemmän esillä olleiden ryhmien osalta.

Toiminta lisää sisältöä ja aktivoi toimialan tietopalvelua. Tavoitteena on mm., että työllistymistä edistävissä hankkeissa

keskinäinen tiedonvaihto hyvistä toimintamalleista ja uusista kehittämistuloksista parane, ja että lisää hyviä esimerkkejä tulee yleiseen tietoisuuteen.

Kohdennetun sisältötuotannon ja tiedon levittämisen tai markkinoinnin avulla saadaan lisättyä tietoisuutta hyvistä työllistymisen käytännöistä ja esimerkeistä sekä kehittämiskohteista kaikkien relevanttien toimijoiden ja sidosryhmien käyttöön. Tieto tulee olla saatavilla ja löydettävissä tarvittaessa.

Tietoa tarjotaan etenkin työnantajille ja työllistymispalveluiden tuottajille, päättäjille ja vaikuttajille, vammaisjärjestöjen

tiedottajille sekä kansalaisille. Tietoa ja esimerkkejä kerätään ja levitetään valtakunnallisesti. Yhteistyötahoina ovat Työelämä 2020 -hanke, Suomen klubitalojen verkosto, FiBSin monimuotoisuusverkosto, Kyvyt käyttöön -verkoston toimijat, Vaikuta- ja verkostoidu -verkoston viestijät sekä Vates-säätiön kaikki 36 taustayhteisöä.

Hankkeen toimittajana aloittaa Tiina Jäppinen 1.4.2015.

Osku-portaali etenee

Kuva: Tiina Jäppinen

Sosiaali- ja terveysministeriön toiveesta vuoden 2015 alussa sovittiin, että Kuntoutussäätiö, Vates-säätiö ja Vakuutuskuntoutus VKK suunnittelevat Osatyökykyiset työssä -ohjelman verkkopalvelun toteuttamista. Keskeinen osa tätä työtä olivat määrittelytyöpajat, joihin kutsuttiin erityisesti heitä, joille portaalia tehdään.

Viimeinen työpaja pidettiin 19.3. Vates-säätiössä. **Henrik Stürmer** Kehätiedosta (kuvassa vasemmalla) veti määrittelytyöpajat tehokkaasti. Hän työstää työpajojen jälkeen esityksen, jonka pohjalta STM voi hakea määrittelyn toteuttajat.

Kuvassa vasemmalta ovat **Kaija Ray** ja **Jukka Lindberg** (Vates), **Pauli Saksa** (Helsingin kaupunki), **Sinikka Winqvist** (Invalidiliitto), **Sirpa Tujunen** (Kuntoutussäätiö), **Sari Eskelinen** (VKK), **Birgitta Ojala** (Tullinkulman työterveys) ja **Sinituulia Lotta** (RTK-palvelu Oy).

Muut työpajatyöskentelyyn osallistuneet ovat **Susanne Holmström** (HUS), **Tiina Jäppinen** (Vates), **Timo Korpela** (Kuntoutussäätiö), **Juha Mikkola** (VKK), **Minna Arvonen** (Tampereen seudun ammattiopisto), **Janne Pärnänen** (Suomen Yrittäjät), **Marianne Selin-Mynttinen** (TE-toimisto) ja **Tuija Merkel** (Espoon kaupunki).

Sosiaalinen media työnhaussa

Sosiaalisen median kanavista tärkeimpiä työnhaussa ovat LinkedIn, Facebook ja Twitter. Eniten suomalaisia on Facebookissa (n. 2,4 miljoonaa käyttäjää), mutta LinkedInin käyttäjien määrä on noussut vauhdilla viime vuosina (pian jo 750 000 profiilia) ja Twitterinkin suomalaisten käyttäjien määrä on 600 000–700 000 välillä. Näitä kanavia käyttävät sekä työnhakijat että rekrytoijat.

Jos haluat lisätä omaa näkyvyyttäsi työnhakijana, kannattaa sosiaalisen median kanavia hyödyntää. Aloittelijalle paras vinkki on se, että ota haltuun ensin yksi kanava, jota käytät ennen kuin laajennat repertuaaria, sillä somen käyttäminen vie aikaa.

Yksi hyvin tehty profiili on parempi kuin useampi puolittiehen jäänyt, joita ei muista käyttää. Esimerkiksi LinkedIn on hyvä paikka aloittaa, sillä sinne saa tehtyä itselleen sähköisen ansioluettelon. Twitter taas auttaa löytämään työnantajia ja avoimia työpaikkoja nopeasti.

Jos teet blogin tai vaikka YouTube:n kanavan videoillesi, täytyy niiden sisältöä miettiä ja ulkoasu rakentaa mahdollisimman huolellisesti. Tärkeintä on muistaa, että käytä kanavia, jotka sopivat sinulle, sillä kaikki eivät halua tulla videolle kuvatuiksi tai osaa ilmaista itseään sanallisesti.

KUINKA EROTTAUDUT SOMESSA?

Siihen on kaksi hyvää neuvoa: käytä hashtagia sekä tuo esiin omaa persoonallisuutta.

Hyviä hashtagia eri kanavilla käytettäväksi työasioista puhuttaessa ovat muun muassa #työ #duunit #rekry #työnhaku. Persoonallisuutta saat esiin tekemällä oman näköisesi profiilin, jossa tuot esiin omia ajatuksiasi, ehkä jopa harrastuksia. Värikkyyden on aina plussaa, kunhan muistat olla korrekti muita käyttäjiä kohtaan.

Somessa työnhaku on dynaamisempaa ja nopeampaa kuin perinteisemmissä medioissa. Usein näkee hakemuksia, joissa aletaan haastatella ihmisiä jo hakuaajan puitteissa ja työnhaku saatetaan sulkea hyvän tyypin löytyessä.

Toisaalta oman näkyvyyden eteen on tehtävä töitä. Omaan persoonaa on tuotava aktiivisesti esiin somessa, jotta se pysyy työnantajien mielessä. Työhönvalmentajalle some on hyvä apuväline työskentelyyn asiakkaiden kanssa.

Esimerkiksi Facebookissa ja Twitterissä on lukuisia työpaikkoja avoimena ja Facebookissa on vielä sivustoja, joissa annetaan hyviä vinkkejä työnhakuun asiakkaiden luettavaksi. Some käyttäminen vaatii rohkeutta heittäytyä hetkeen, mutta se saattaa hyvinkin maksaa vaivan uudella työpaikalla!

Kaisa Karvonen, projektisuunnittelija, Duunimentori

Tilaa esitteitä ja lehtiä maksutta

TYÖLLISTÄMISINVESTOINTI EXTRA -LEHTI

A4-koko, 24 s.

Lue, miksi osatyökykyisten työllistämiseen panostetut varat ovat investointeja, eikä avustuksia. Kirjoittajina tunnetut työelämän asiantuntijat.

Tilaa lehti: marianne.kaunismaki@vates.fi
Lehti luettavissa myös netistä (pdf):
www.vates.fi/vates/aineistot

OSAAVIA TEKIJÖITÄ

A4-koko, 4-s.

Napakka esite, jossa kerrotaan työn ja työolojen mukauttamisesta, monimuotoisuuden rekrytoinnista sekä osatyökykyisen henkilön työllistämisen ja työssäpysymisen tukimuodoista.

Tilaa esite: marianne.kaunismaki@vates.fi
Esite luettavissa myös netistä (pdf):
www.vates.fi/vates/aineistot

Tapahtumat

Vatesin verkkosivuille

Nyt voit ilmoittaa Vatesin verkkosivuilla myös omat tapahtumasi.
www.vates.fi/tapahtumat

Vates-säätiö on asiantuntija-organisaatio, joka edistää vammaisten, pitkäaikaissairaiden tai osatyökykyisten henkilöiden yhdenvertaista työllistymistä, siirtymä avoimille työmarkkinoille, työhön kuntoutumista sekä sosiaalisen työllistämisen toimialan yksiköiden toimintamahdollisuuksia. Toiminta on valtakunnallista.

Vates-säätiöllä on 36 taustayhteisöä. Taustayhteisöt ovat valtakunnallisia vammaisjärjestöjä ja niiden alueellisia yhdistyksiä sekä erityishuollon kuntayhtymä ja työllistämispalveluita tuottavia toimijoita.

■ KESKEISET TOIMINTA-ALUEET

- » vaikuttaa työllisyys-, sosiaali- ja koulutuspolitiikkaan sekä työnantajiin ja työmarkkinoihin
- » kehittää työllistymismuotoja ja kuntoutumismalleja yhteistyössä käytännön toimijoiden kanssa
- » edistää työhönvalmentajapalvelun laatua ja saatavuutta
- » kehittää työllistymisyksiköiden työpaikkoja ja työoloja sekä edistää työsuhteeseen siirtymisiä
- » tuottaa asiantuntijapalveluja mm. tietopalvelua, konsultointia, koulutusta ja ohjausta.

■ MENEILLÄÄN OLEVAT HANKKEET

(yhteyshenkilöt)

- » Aktivera resurser, 2013–2015 (RAY)
Walter Fortelius
- » Väilyömarkkinat osana työelämää, 2014–2015 (RAY)
Petri Puroaho
- » Ammattiosaamista välityömarkkinoilta (Bovallius-ammattiopisto)
Kaija Ray
- » Tiedolla vaikuttaminen -hanke 2015–2017 (RAY)
Tiina Jäppinen

■ VATES TOIMII VALTAKUNNALLISISSA KEHITTÄMISRYHMISSÄ

- » Työelämä 2020-hankkeen johtoryhmä (Marjatta Varanka, Jukka Lindberg)
- » Osatyökykyiset työssä -ohjelma, STM (asiantuntijaryhmän jäsen Kaija Ray)
- » Työhyvinvointifoorumi, STM (Jukka Lindberg)
- » Työpankkikokeilun toimintaryhmä, STM (Jukka Lindberg)
- » Kuntouttavan työtoiminnan käsikirjan toimitusneuvosto, THL (Kaija Ray)
- » Vammaisfoorumin työllisyysryhmä (Teppo Rautjärvi)

■ VATESIN EDUSTAJAT SIDOSRYHMIEN PROJEKTIN OHJAUSRYHMISSÄ

- » Ammattiosaamista välityömarkkinoilta (Bovallius-ammattiopisto)
- » Duunimentori (Lihastautiliitto)
- » Kehitysvammaiset ihmiset töihin (KIT) (Kehitysvammaliitto ry)
- » Poveri-projekti (Kuurojen Palvelusäätiö) ja nuorten tukisäätiö)
- » Teot tutuiksi (Ammattiopisto Luovi)
- » Työtä tekijöille (Epilepsialiitto)
- » Walttivalmennus (Salon kaupunki ja Varsinais-Suomen ELY-keskus)

KYVYT
KÄYTTÖÖN

■ VATES JÄSENEÄ

- » SOSTE Sosiaali ja terveys ry (www.soste.fi)
- » Yritysvastuuvirkasto FIBS (www.fibsry.fi)
- » Henkilöstöjohdon ryhmä (henkilöjäsenyys) (www.henryorg.fi)
- » Sosiaalialan Työnantajat ry
- » EUSE – European Union of Supported Employment (www.euse.org)
- » Social firms Europe CEFECE (www.socialfirmseurope.org)

■ KYVYT KÄYTTÖÖN -VERKOSTO

Säätiön ylläpitämä valtakunnallinen verkosto, joka kokoaa vammaisten, pitkäaikaissairaiden tai osatyökykyisten henkilöiden työllistymisestä kiinnostuneet toimijat 867 jäsentä.
www.vates.fi/vates/verkosto

■ KEHITTÄMISRYHMÄ

- » Työhönvalmennuksen kehittämisryhmä
Lisätietoja: riitta.karhapaa@vates.fi
- » Vaikuta ja verkostoidu (viestinnän tekijöille suunnattu ryhmä)
Lisätietoja: tiina.jappinen@vates.fi
- » Aktivera Resurser (ruotsinkielisille toimijoille)
Lisätietoja: walter.fortelius@vates.fi

HENKILÖSTÖ Sähköpostit muotoa etunimi.sukunimi@vates.fi

■ VIESTINTÄ JA HALLINTO

Tiina Jäppinen
Viestintävastaava
Toimitussihteeri (Kyvyt käyttöön -lehti)
Siirtyy 1.4. alkaen toimittajaksi
Tiedolla vaikuttaminen -hankkeeseen.
040 592 9645

Kati Savela
Vs. viestintävastaava (alk. 1.4.)
044 587 9568

Marianne Kaunismäki
Hallinnon sihteeri, viestintäassistentti
044 743 1929

Pasi Ylipaavalniemi
Talouspäälikkö
044 521 2133

Tarja Haili
Sihteeri
(09) 7527 5501
044 275 4801

Ella Rytönen
Toimistoapulainen
(09) 7527 5507

Marjatta Varanka
Toimitusjohtaja
(09) 7527 5505

■ PROJEKTIT

Petri Puroaho
Projektipäälikkö
Välityömarkkinat osana työelämää
044 589 7655

VÄLITYÖMARKKINAT
osana työelämää

Walter Fortelius
Projektplanerare
Aktivera resurser -projekt
044 546 4987

Aktivera resurser

■ KEHITTÄMISTYÖ JA VERKOSTO

Jukka Lindberg
Kehittämispäälikkö
Työllistämisyksiköiden liiketoiminnallinen kehittäminen
040 541 9493

Kaija Ray
Kehittämispäälikkö
Välityömarkkinat, osaamisen kehittäminen, koulutus
0440 724 944

Riitta Karhapää
Vs. kehittämiskoordinaattori
Työhönvalmennus ja ammatillinen kuntoutus
0440 396 848

Teppo Rautjärvi
Vaikuttamistyön assistentti
050 465 2740

TULOSSA

Vates-päivät
5.–6.5.2015

Katso takasivun mainos. →

Pro Projektit 3.6.2015
Työpaja työllistämiprojektien vetäjille ja avainhenkilöille.
www.vates.fi/vates/koulutus

Vates

Vates
säätiö

Vates-säätiö

Olttemannitie 8,
00620 Helsinki
PL 40,
00621 Helsinki

p. (09) 752 7551
vates-saatio@vates.fi

www.vates.fi
www.twitter.com/kyvytkayttoon
#kyvytkayttoon

■ KOULUTUS

Vates toteuttaa seminaareja ja koulutustilaisuuksia. Vates tarjoaa myös tilauskoulutusta.

Lisätietoa: kaija.ray@vates.fi

EUSE:n konferenssi

Euroopan tuetun työllistymisen järjestö EUSE (European Union of Supported Employment) järjestää kerran kahdessa vuodessa konferenssin, johon on perinteisesti osallistunut myös paljon suomalaisia.

Seuraava konferenssi pidetään Portugalissa. Konferenssin isäntänä APEA (The Portuguese Association on Supported Employment)

Aika: 27.–29.5.2015.
Paikka: Calouste Gulbenkian Foundation, Lissabon

Vates-päivät

5. – 6.5.2015

TEEMA:

**VÄLITYÖMARKKINOIDEN LEGITIMITEETTI
– VAIKUTTAVAT TEKIJÄT ERI SIDOSRYHMISSÄ?**

Välityömarkkinoiden asema ja rooli on herättänyt keskustelua jo pitkään.
Miten löydetään uusia työnteon muotoja uudistuvissa rakenteissa?
Miten meneillään olevat uudistukset heijastuvat toimijoiden tulevaisuuteen?
Puhujina arvostettuja välityömarkkinoiden ja työelämän asiantuntijoita.

» Ilmoittaudu viimeistään 23.4.2015
www.vates.fi/vates/vates-paivat2015

Vates

PAIKKA:
Technopolis, Conference,
Hiilikatu 3, Helsinki
(Ruoholahti)

PUHUJINA
mm:

Tarja
Filatov

Timo
Lindholm

Kari
Hämäläinen

**Työministeri
Lauri Ihalaisen
vastaanotto
seminaariosallistujille
5.5.2015.**

